ԽԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5535 — 9/22 ԱՊՐԻԼ 1904 — ՈՒՐԲԱԹ — 5 ՍԷՖԷՐ 1322 — ԽԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5535

درعلیه‌ده غلطه‌ده «آره‌ولك» غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK",
Galata, Constantinople

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆր.
» »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոքրայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան։

20 ՓԱՐԱ 20

ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ ՆՈՐ ԴԱՐԱԳԼՈՒԽ ՄԸ

Ընդհանրապէս գանգատ կայ թէ ուսուցչութիւնը պէտք եղածին պէս յորդ չէ վարձւեր, ինկած է, Թաղականի, հոգաբարձուի քմահաճոյքին ենթակայ է, թէ ապահով վիճակ մը չունի, ոչ ներկան ներկայ է, ոչ ապագան ապագայ է, եւն. եւն. բիւր տեսակ երեւոյթականներ, որոնք ամէն առթիւ կը կրկնուին կը յեղյեղուին եւ այդ պատճառաւ ալ մեծ հետաքրքրութիւն կամ շահեկանութիւն չէին սատանար։

Հին ժամանակներու համար գիտենք նաեւ թէ «Տօ՛ վարժապետ չպուխս կրակ մը բեր» ըսող չօրպաճիներ ալ կը գտնուէին, որոնք, ան ատեն ուսուցիչ կոչուած մարդոց հետ կը վարուէին իբրեւ իրենց ծառաներուն հետ, որոնց ապրուստը սակայն գրեթէ մեծ մասով իրենք կը հոգային իրենց անձնականէն։ Թուցէ ատոր համար էր որ ինքզինքնին կը նկատէին այդքան վէտ կերպով վարուիլ անոնց հետ։ Մինչ հիմակուան թաղականներու եւ հոգաբարձուներու քմահաճ ո՛ եւ է վարմունքը գոնէ այն արդարացուցիչ պատճառն ալ չունի թէ իրենց անձնականէն կը հոգան անոնց ապրուստը։

Բայց խնդիրը այդ մանր տարբերութիւններուն վրայ չէ։ Այլ այս պէտք է խոստովանիլ թէ որքան ալ գէշ վիճակուած ըսեցած ըլլան թէ՛ հին եւ թէ արդի թաղականները կամ հոգաբարձուները, գոնէ ուսուցիչները ապտակելու կամ ծեծելու չափ առաջ գացած չէին եւ չեն։

Իսկ հիմայ նոր դարագլուխ մը բացուած կ'երեւայ ուսուցչական մարմնոյն առջեւ։ Հաւանօրէն այսուհետեւ մինչդեռ ընդ միշտ վերջ պիտի գտնեն ուսուցչական գանգատները ու աղաղակները, եւ անոնց տեղ պիտի յաջորդեն հակառակ կողմի գանգատները ու բողոքները։

Եւ այս անհագին փոփոխութիւնը, այս նոր դարագլուխին բացումը մայրաքաղաքէս չէ որ տեղի ունեցած է, ոչ ալ անոր մերձակայ մեծ քաղաքին. Իզմիրէն. այլ այդ վերջնոյս մէկ արուարձանէն՝ Բօրտէլիօյէն, ուր վարժարանին տեսուչը գործնական կերպով ցուցնել ուզելով թէ ուսուցչութիւնը այլ եւս անարգ վիճակի մէջ չէ, այլ ընդհակառակը բարձրացած է մինչեւ իր ստորադասակը ճանչնալու չափ թաղական ու հոգաբարձու, որոնց ի հարկին ոչ միայն ունկամբ այլ եւ բիկամբ լսել կրնայ տալ իր խօսքն ու տարիքութիւնը, այո՛, այս բոլոր փոփոխութեանց իրականութիւնը ապացուցանելու համար, գեղեցիկ օրին մէկը, կարծեմ առաւօտ կողմ, Թաղական Խորհրդարանին մէջ, նիստ գումարուած հանդիսաւոր պահուն, մեծվայելուչ ցնցումով դէպի գանձապետ էֆէնտիին կը յառաջանայ եւ վերին խրատողի պաղարիւն հանդարտութեամբ մը փառաւոր ապտակ մը կը զետեղէ անոր երեսին, ուսկից ելած մեծաշառաչ ձայնը արձագանգ կուտայ չուրջանակի եւ կը դղրդէ Խորհրդարանն ամենայն եւ արուարձանն ողջոյն։

Բնականաբար Գ. Տ. Բարթողեան էֆ., խնդրոյ առարկայ եղող տեսուչը իր այդ վսեմ արարքովը դարաւոր օխը առած կը համարի, այսինքն վրէժը այն ամէն ստորնութեանց, աւայտանքներուն եւ գձձութիւններուն, որոնց ենթարկուած էին ուսուցիչները երբեմնի սէգ թաղականներու կամ հոգաբարձուներու ձեռքովը։ Ուստի Բօրտէլիօյի Թաղ. Խորհրդոյ գանձապետ էֆէնտին որ այդ շառաչաձայն ապտակը կ'ընդունէր, իր բոլոր նախորդներուն մեղքն էր որ կը քաշէր փոխանորդաբար, թէեւ ապտակի հարուածը տալու տեսուչ էֆէնտին մանաւանդ անոր անձին դէմ նեղանալով այդ դասը ալ պատշաճ դատած էր։

Կրթական աշխարհին մէջ ապտակահարութեան բացած այս նոր դարագլուխը անոր համար մանաւանդ շատ ուշագրաւ է, որովհետեւ Իզմիրէն եկած բոլոր թղթակցութիւնները, որոնցմէ կը քաղենք այս հրաշալի դէպքին հետաքրքրաշարժ դրուագները, իմացուցին թէ թաղականը ապտակող այս տեսուչ էֆէնտին, թէեւ քննութիւններու ենթարկուեցաւ, բայց ի վերջոյ վերահաստատուեցաւ իր պաշտօնին մէջ, Բօրտէլիօ, Իզմիրի գեղազուարճ արուարձանը։ Կ'երեւայ թէ ան ալ ապտակելուն պատճառները ունեցած է։

ՑՈՒՍԱԿ

ՔՐՈՆԻԿ

Դասականներն սիրահար, չատարկանութենէ անտարակ, Ջորինեան պէս ցամաք, կամակոր գրագէտներու idéemiste դասակարգին չի պատկանելուս համար է թերեւս որ, առանց երկինքին երեսը նայելու, առանց լսելու սոխակին ձայնը եւ առանց նշմարած ըլլալու նոյն իսկ նշենիներու ծիլ տուած առաջին ճերմակ ծաղիկները, կը զգամ թէ մտած ենք տարուան այն եղանակին մէջ զոր օրացոյցները գարուն կը կոչեն։

Անյիշատակ ժամանակներէ ի վեր, Քրիստոսէ հինգ դար առաջ, դեռ երէկ եւ գուցէ վաղը ինչպէս նաեւ ասկէ երկու հազար տարի ետքն ալ, պիտի գտնուին, ինչպէս գտնուած են գրագէտներ որ ուխտ ըրած են, կարծես, գարնան գալը ուրիշ բանէ չի հասկնալ բայց եթէ դաշտերու կանանչութենէն, երկնքի պայծառութենէն, օդին զովութենէն եւ ծաղիկներուն բուրմունքէն։

Բնութիւնը, այդ պինդ գլուխ բանը որ ծնած օրէն սաղաւ մը յառաջդիմութիւն չէ ըրած, որ չէ կրցած իր սովորութիւններուն մէջ իսկ բաւ չափ բան մը փոխել, որ միօրինակութենէ չի ձանձրանար եւ … թեանց։ Բնութիւնը՝ այդ տափակ բանը որմէ բանաստեղծները միայն կ'օգտուին, … անհամ ոտանաւորներ գրելու համար, բնութիւնը՝ այդ հինցած, մաշած, démodé տարրը միակ առաջնորդն է այն տեսակ մտածողներուն եւ գրողներուն որ գարնանային յօդուած մը գրելու համար պարտէզ մէջ կ'աշխատանին եւ կամ կանանչին կաւ … վարդի թուփի մը, խնդրելով սոխակէն որ կտոր մը երգէ իրենց համար եւ հրամայելով առաւօտին որ իր մրմունջը չի դադրեցնէ։

Կ'զգամ թէ մտածելու աս եղանակը խիստ տարօրինակ պիտի թուի շատերուն եւ եթէ ոչ երեսիս գոնէ ետեւէս պիտի ըսեն անպատճառ թէ խելքէս ելած է եւ կը զառանցեմ։

Բնութիւնը չհաւնիլ, պաշտամունք մը չունենալ անոր համար, անկէ չներշնչուիլ, ընդհակառակը բանի տեղ չդնել զայն եւ քիչ շատ վրան խնդալ, ո՞հ խելագարի գործ է, լիմարի։

Ձեր տարակուսութիւնը այս չէ՞։

Բնութիւնը... շատ աղէկ, տուր վրայ խօսինք քիչ մը եթէ լաւագոյն բան մը չունինք ընելիք այս պահուս։ Իրա՛ւ, գեղեցիկ, ազնուր, հիանալի բաներ են ծառերը ու լոյսը։ Զմայլելի են բոյսերը, դաշտերը, լեռները եւ տարածութիւնները ծովերուն։ Լճակ մը որ կը քնանայ, արշալոյս մը որ կը զարթնու, իրիկնամուտը որ կը մարի, ոհ, չի հաւնուելիք բաներ չեն ասոնք, կը խոստովանիմ։

Ըսելիք չկայ, հրաշալի են հորիզոնները եւ կամարը երկնից։ Կենդանական աշխարհին մէջ ոնգեղջիւրէն սկսեալ մինչեւ լուն, եւ բուսականին մէջ կաղնիէն սկսեալ մինչեւ մանուշակը, եւ մարդկայինին մէջ Սոկրատէն սկսեալ մինչեւ... Վահան Թօթիկեան ամէն բան եւ ամէն ինչ բնութեան մէյմէկ հրաշալիքներ են, տարակոյս չկայ։

Սքանչելի են առաւօտեան ցօղը, վերջալոյսին մարմրուն երանգները եւ պարզապէս վեհաշուք բաներ են յատակը ծովուն, գագաթը Հիմալայեան եւ մէջտեղուանքը... անտառներուն։ Սոխակը որ կը դայլայլէ, ալիքները որ կը գալան եւ կիները որ կ'երգեն, մէյմէկ յատուկ նշաններն են բնութեան անմրցելի ազնուութեանը։

Անդին զարմանալի երեւոյթները ձեր սիրած բնութեան, ինչպէս հովը, անձրեւը, փոթորիկը, երկրաշարժը, ձիւնը, կարկուտը, … եւ ... tout le bataclan.

Առաւօտ օդը աղուոր է, կէսօրէ վերջը կ'անձրեւէ, երէկ տաք էր, վաղը ձիւն պիտի գայ, նստած տեղդ յանկարծ երկրաշարժ, կը ճամբորդես, ծով մը որ միապաղաղ է emaillée եղած կնկան մը այտերուն պէս, եւ ճամբան փոթորիկ մը, փոթորիկ մը որ... Վերջապէս տասնեակ բաներ շատ կան բնութեան մէջ որ իր ամբողջ վեհութիւնը, մեծութիւնը եւ հրապոյրը կը կազմեն։

Այս ամէն երեւոյթները, անակնկալները, փոփոխութիւնները, կը հասկնամ թէ իրենց մնայուն հմայքը ունենան տարի մը, երկու, տասը։ Բայց կը մտածեմ թէ երբ հարիւր յիսուն հազար տարիներէ ի վեր միեւնոյն հովերն են, միեւնոյն փոթորիկները, միեւնոյն արշալոյսներն ու միեւնոյն անձրեւները որ իրարու կը յաջորդեն անխափան, ո՛հ, կը յոգնիս, կը ձանձրանաս ու կը մեռնիս միեւնոյն բաները այդքան անգամ տեսած ըլլալուդ։ Ուստի շատ մի մեղադրէք զիս եթէ պէտք եղած կերպով չեմ հասկնար ձեր բնութիւնը եւ պայմանադրական ըմբռնումը չունիմ իրեն հանդէպ։

Բնութիւնը կը թողում բանաստեղծներուն ու կ'անցնիմ... Ֆրանկաց թաղը։ … կը … գալը։ Փօխանոկ մինչեւ Թալխալբունար կամ Կէօզթէփէ երթալու, Սօչարինին առաջ կէս ժամ … եւ գարունը առաջնորդ կ'անցնի իր նոր, թարմ եւ … արդուզարդով։ Տղեկները կազմերու մէջ շեղեղուած, իրենց բոյրովը կողողեն երկայնութիւնը մայթերուն, յորդէ գլխարկներ — գարնան այդ մանեկները — բոլոր գլխարկավաճառներու ցուցափեղկերը կը լեցնեն, նուրբ ամառնային կերպասներ դաներուն վրայ կը կախուին, աղջիկներ մինակնին դուրս ելած են, վարդեր բուսած են անոնց այտերուն վրայ, կեանք կայ աչքերնուն մէջ եւ կայտառութիւն մը՝ շարժուածքներնուն։ Գարուն է ահա։

Եւ յետոյ ինչ պէտք երկինքին, ծովուն եւ դաշտերուն խորհուրդ հարցնել գիտնալու համար, ինչ ոչ սիրտդ քեզի կ'ըսէ արդէն։ Մարտի կէսէն մինչեւ Ապրիլի կէսը երբ ամէն բան հոգի կ'առնէ, կը զարթնու եւ բողբոջիլ կը սկսի, սիրտն ալ, որ քիչ մը ընդարմացած էր վերջին ցուրտերուն տակ, յանկարծ կը սթափի, շարժիլ կ'ուզէ եւ ձայն կուտայ։ Սիրելու անզսպելի մարմաջը բաբախել կուտայ զայն եւ կը փնտռես սիրած էակդ, մայրը կորսնցուցած գառնուկին պէս։ Գարնան գալը մէյ մը սրտիդ հարցուր, մէյ մըն ալ Սօրարի ցուցափեղկին։

* *

Գարունը մեզ բերաւ աս Մարտ ամսուն երկու événementները եղան Զատիկը եւ Պաւձայի ձիարշաւը որոնց վրայ չես կրնար չի խօսիլ երբ քրոնիկ մը գրելու դատապարտուած ես։ Մարտ ամիսը որ կին արարածին շատ կը նմանի առաւելապէս անոր պէս փոփոխական է, անոր պէս խաբեբայ եւ անոր պէս նենգութիւններով լեցուն, այս տարի անգամ մը եւս հաստատեց թէ խենթ … պարապ տեղը տրուած չէր իրեն ինչպէս իմաստունը՝ Սողոմոնին։

Ինչ տարօրինակ օդեր, Աստուա՜ծ իմ, այդ երեսուն եւ մէկ օրերուն մէջ։ Ամէն գոյնէն կար. ամառնային օրեր, պայծառ օդ, երկու օրէն հով, անձրեւ, ցուրտ, մրրիկ եւ ձիւն, բոլոր աստիճանները … ։ Ամպամած երկինքով, ցեխոտ փողոցներով, եւ հաստ կրկնոցներով անցուցինք Աւագ շաբաթը որ կարծես իր սովորական խորհրդաւորութենէն շատ բան կորսնցուցած էր տաանկ գէշ օդերով առնուած ըլլալուն համար։

Ասիկա պատճառ մը չեղաւ սակայն որ եկեղեցւոյ արարողութիւնները չկատարուին, Թապալները չի … եւ … չի պարպուին։ Ամէն բան իր տեղն էր, կարմիր հաւկիթները, գառնուկները, չէօրէկները, այցելութիւնները, տուն օրհնէնքները, ժամկոչը, քահանան, …, Ջրհանկիրները եւ բոլոր այն գլխացաւութիւնները որ տօնական այդ հանդիսաւոր օրերուդ մէջ անհանգիստ կ'ընեն քեզ։

Այցելութիւնները մանաւանդ, որ պարզապէս corvée մըն են մարդուն գլխուն, կարելի չէ՞ր արդեօք մէջտեղէն վերցնել գոնէ … չի պատճառելու համար սանտրուհիներուն որոնք դատապարտուած են՝ խեղճերը՝ մէկ օրուան մէջ հարիւր յիսուն անգամ միեւնոյն բաները կրկնելու։

—Քրիստոս յարեաւ։
—Շատ աղէկ շնորհակալ եմ։
—Աս ինչ օդեր են։
—Կոյծես Ծնունդ կ'ընենք կոր։
—Երէկ ինչ աղուոր էր, այսօր նորէն աւրուեցաւ։
—Նշանտուքին պէս, իմացա՞ք։
—Այս որքան թապաժ կը … նեն կոր։
—Տարեոր քիչ մը երկար չէ՞ր։
—Նոր շուրջառը տեսա՞ք։
—Ինչո՞ւ համար Թապախին … ձգած առնենդ merci կըսես կոր, փոխանակ շնորհակալ եմ ըսելու։
—Ժամը շատ բազմութիւն կար։
—Մոմերները լաւը թող ըլլան։
—Ալ մասուրին առնելը անցաւ։
—Տիկնին բարեւներս։
—Երթաք բարով։

Ասիկայ համ ունի՞։ Մինչդեռ համովը ձիարշաւն էր որ Զատկէն երրորդ օրը տեղի ունեցաւ, Պաւձայի մէջ, ըստ սովորականին։ Standին մէջ անհագին բազմութիւն, ընկերութեան crème, le dessus du panier, բոլոր գեղեցիկ կիները, բոլոր կարգաւելիք աղջիկները ամէն ազգէ։ Հաղուադիւտ արդուզարդեր որոնց մէջ աչքառու տեղ մը կը գրաւեն երկու հայ տիկիններու կրած ճերմակ toiletteները։

Բուն ձիարշաւին մէջն ալ յաղթանակ կը տանին հայու պատկանող ձիեր։ Մէկ բառով toiletteի եւ ձիերու recordը Հայերը կը վաստկին այս տարի։

* *

Աւագ Հինգշաբթիէն ունեցած anecdote մը։

Եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը որուն … անունը կուտան Իզմիրի մէջ, չեմ գիտեր ինչու, այս տօնական օրերուն շատ արդիւնաւոր կերպով աշխատեցաւ եկեղեցւոյ … լեցնելու համար։

Պաքրճեան եղբայրները որ այնքան ազնուօրէն յանձն առած են այդ փափուկ պաշտօնը եւ որոնք իրենց դիրքով եւ անունով շատ կը նպաստեն հասոյթի աղբիւրները աւելցնելու գործին, առանց յոգնելու, գրեթէ ամբողջ շաբաթը եկեղեցին անցուցին, եւ որ եւ է ջանք չի խնայեցին երեք չորս օրուան մէջ հարիւր ոսկիի մօտ գումար մը ժողվելու համար, ի նպաստ անաւկին։

Այդ եկեղեցասէր երիտասարդները, տաանկ փառաւոր արդիւնք մը ձեռք բերելու համար քարինք թափեցին եւ բազմապատկուեցան... պնակներն ալ միասին։ Անհամար էին ասոնք եւ անհատանում։

Հինգշաբթի կէս օրուան պատարագին կը խնդրեն ինձմէ որ քապախ մըն ալ ես պտտցնեմ։

Ձեռնտուութեան եղած դիմում մը բնականաբար չէի կրնար մերժել, հետեւաբար ղարիպ skeskri մը պէս արծաթ պնակ մը կուտան ինծի եւ իրենցմէ մէկին առաջնորդութեամբ կը մտնենք ժողովուրդին մէջ։ Վարը կը լմնցնենք եւ կարգը կուգայ վերնատան։

—Վերնատունը մարդ չկայ կ'առարկէ առաջնորդս։
—Հոգ չէ, անգամ մը ըլլենք. բան մը չենք կորսնցներ։

Եւ «չէն ժամք»ը կը սկսինք։ Օրիորդ մը, մէկ ձեռքը աղօթագիրք եւ միւսին մէջ դրամապանակը, տաք կ'ելլէ եւ կամացուկ մը հինգ փարանոց պղինձ դրամ մը կը նետէ քապախին մէջ։

Զար նայուածքով մը իրեն կը նայիմ եւ կը հասկնայ, առանց ժամանակ տալու որ հեռանամ, կը ծռի եւ կը փսփսայ.

—Պախլըներէ... Պախլըճեաններուն...

Եւ կրկին ուխտոց մը կը ձգէ։ Ուխտոցը կը սպասէի իրմէ, բայց այդքան esprit, երբեք։

—Elle est a-d-o-r-a-b-l-e! պիտի ըսէր Կասպար Նէվսյին եղբայրը։

Եւ կ'ըսէին թէ «վերնատունը մարդ չի կայ»։

Խօսքերնին այդ օրերուն համար ըլլալու չէր։

(Ա. Մամուլ) Ց. ԱԼՓԻԱՐ

ՕՍՄԱՆԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒՆ

Ամէն հպատակ ժողովուրդ իր պատկանած Տէրութեան լեզուն ինչպէս խօսելու, անանկ ալ գրելու անհրաժեշտ պէտքը ունի, ո՛չ միայն մտքի զարգացման տեսակէտով, այլ նիւթական շահերու կրկին նկատառումներով ալ։

Օսմանեան կայսրութեան հպատակութեամբը պանծացող մեր համայնքն ալ՝ իր հայրենակից Իսլամ եղբարց հետ դրացիութեամբ, գործերու առընչութեամբ, ամենօրեայ առեւտուրով ու, ասոնցմէ զատ, կառավարական շրջանակներու մէջ ունենալիք պաշտօններովը մինչ պէտք ունի տիրող պաշտօնական լեզուն սորվելու, այսինքն յստակ խօսելու եւ պարզ գրելու։

Դարերէ ի վեր՝ մեր մէջ՝ օսմ. լեզուի ակնոգրաւ պէտքը զգալի ըլլալով հանդերձ, կարեւորութեան մեծ բաժին մը տրուած չէ անոր մեթոտաւոր ուսուցման եւ նպատակայարմար դասագրքերու գործածութեան մեր վարժարանաց մէջ, մանաւանդ գաւառները, ուր այս լեզուին պէտքը ա՛լ աւելի աչքառու հանգամանք մը ունի։

Գաւառներու մէջ Հայերը, ընդհանրապէս, ջերմ փափաք մը ունին իրենց զաւակաց օսմ. լեզուն սորվեցնելու։ Հակառակ այս մասին արտայայտուած բաղձանքներուն եւ ակնկալուած արդիւնքներուն մեր վարժարաններէն դուրս ելած ընթացաւարտները, վեց տարի անընդհատ շաբաթական 3-4 ժամ դասաւանդութեամբ, ի վիճակի չեն ըլլար առեւտրական պարզ մուրհակ մը, փոխգիր մը կամ նամակ մը խմբագրելու։

Ամէն անգամ որ այս լեզուի դասաւանդութիւնը ամուլ եւ ապարդիւն կը մնայ, ուսուցիչն է որ յանիրաւի կը դատապարտուի, երբեմն ալ՝ աշակերտներուն կը վերագրուի թերութիւն մը՝ խնամով եւ հարկ եղած ջանասիրութեամբ անոր փարած չըլլալնուն համար։ Ըսա թէ՛ մէկը եւ թէ միւսը իրենց պաշտօնականութեան բաժնին մէջ թերութեան եւ յանցանքի բնաւ մեղադրելի տեղիք չունին։ Ուսանողաց, այս լեզուին համար, ակտօրութեան պատճառը փնտռելու է յաւէտ գործածութեան մէջ ըլլուած դասագրքերու մէջ, որ ատեն թէ՛ ուսուցիչ եւ թէ ուսանողք մեղադրանքէ ազատ պիտի ըլլան։

Եթէ չեմ սխալիր, քսան երկար տարիներէ ի վեր ազգային բոլոր վարժարանաց մէջ Մ. Էֆ. Աբիկեանի «Կիւլզէտան»ներն են ուսանողաց ձեռք իբրեւ դասագիրք ընթերցանութեան եւ թարգմանութեան, եւ տակաւին շարունակելի է անոնց գործածութիւնը, չգիտեմ, մինչեւ ո՞ր թուականը։

Ընդունելով թէ «Կիւլզէտան»ները իրենց տեսակին մէջ լաւ եւ նպատակայարմար կերպով պատրաստուած են, եւ անոնց գործածութիւնն ալ, բաւական պաշար ուսուցիչներու համար, ամէն պարագայի ներքեւ իր անժխտելի օգուտը ունի, սակայն հանդերձ ատոնց ալ չեմ կրնար ընել անոնց խմբագրութեան ոճին եւ առումներուն բարձրութիւնը, որ մեր ուսանողաց մտային կարողութեան բոլորովին անմատչելի է, քանի որ անոնք իբրեւ ընթերցանութեան եւ թարգմանութեան դասագիրք կը տրուին «Լէթայիֆ»էն կամ «Րէհնիւմա»յէն անմիջապէս յետոյ՝ ուսանողաց ձեռքը։

Ազգ. ուսուցիչները առհասարակ ամէնքն ալ ինծի հետ միակամ անշուշտ պիտի ըսեն թէ՛ «Լէթայիֆ»է մը կամ «Րէհնիւմա»յէ մը անմիջապէս վերջ կա… …թիւնը այն տեսակ մտքերուն համար, որոնք տակաւին անտեղեակ են Արաբերէն եւ Պարսկերէն բառերու տարբերութեան եւ այս երկու լեզուներու այն կանոններուն, որոնց գործածութիւնը օսմ. լեզուին մէջ անհրաժեշտ եւ հարկեցուցիչ է։

Եւ որովհետեւ «Կիւլզէտան»ներու հատուածներէն շատերը Արաբերէն եւ Պարսկերէն բառերու հաւաքածոյ մըն են, ամէնքն ալ կառավարական շրջանակներու վերաբերեալ՝ իրենց մասնաւոր ձեւակերպութիւնը ունեցող պայմանագրեր, փոխանորդագրեր, աղերսագրեր եւ ծրագրեր, բարդ կիրարկումներով եւ բարձր ոճով, — ինչպէս վերեւ ալ յայտնեցի իմ անկեղծ եւ անշահախնդիր դիտողութիւնս, անգամ մըն ալ չեշտելով զանոնք, — հրապարակաւ պիտի խնդրեմ Ազգ. անօրէն-ուսուցիչներէն որ մեզի համար խիստ կարեւոր եղող օսմ. լեզուին համար դասընթացքներու բաժնուած մեթոտաւոր եւ դիւրաւարոյ նոր դասագրքերու ի խնդիր ըլլան։ Մեթոտիկ դասագրքերու գործածութիւնով կարելի կ'ըլլայ այս լեզուին համար ուսանողաց բաւարար պաշար մը հայթայթել, քանի որ մեր վարժարանաց մէջ այս լեզուին համար որոշուած շրջանները ալ շատ գոհացուցիչ ու բաւական երկար ժամանակամիջոց կը ներկայացնեն։

Վերջին տարիներու մէջ լոյս տեսած օսմանեան աղանդաւոր գրագէտներէն Բէչաա պէյի «Գրաւաթ»ները, որոնց Ա.

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (57)

ԲԻԷՐ ՄԱԷԼ

ՍԻՐՈՅ ԱՆՏԱՌԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԳԻՇԱԿԵՐ ՄԱՐԴԸ

Ա.

— Ներեցէք, տիկին, եթէ երբեք այս դժբաղդ խնդիրներուն քիչ մըն ալ նիւթական խնդիրներ խառնելու պէտքը զգամ։ Այսինքն, ըսել կ'ուզեմ թէ, գոնէ այս միջոցիս, օրիորդ տը Բէժաւարն դիրք գիւրացնելու կարող եղող ո՛ եւ է անձի մը խնդրանքին առարկայ դառնալու հաւանականութիւն չունի՞ք։

Տիկին տը Բէժաւարն … ունեցաւ այս խօսքերէն։

Պաւլէի այն յաւակնութիւնը թէ իր աղջիկը այդ պահուն ոչ մէկ յոյս ունէր իրմէ աւելի լաւ պայմաններու մէջ ներկայացող ամուսին մը գտնելու, զինքը վիրաւորած էր։

Ցոյց տուեր էր որ շատ ծանր խօսքերով պիտի պատասխանէր։

Բայց Պաւլէ ժամանակ չթողուց որ խօսի։

— Տիկին, շարունակեց միեւնոյն ակնածութեամբ, մենք անա՛նկ ժամանակի մը մէջ կ'ապրինք ուր մտքի, սրտի եւ դէմքի ամենամեծ առաւելութիւնները ու յատկութիւնները աս ոչինչ կը նկատուին, եթէ երբեք քիչ շատ նիւթական առաւելութիւն մը չընկերանար անոնց։ Այսպէս, դուք հիմայ գիտէք թէ ի՛նչ կացութեան մէջ կը գտնուիք, գիտէք նաեւ թէ ձեր աղջիկը ոչինչ ունի ալ, աղքատ է։ Եւ հարկաւ … դներ այն երկու հարիւր ֆրանքի եկամուտը զոր կը վայելէ իր հօրաքրոջ վեհանձնութեան շնորհիւ։

Ամէնէն սոսկալի հարուածն էր որ կուտար այդպէսով։

Ո՛չ թէ միայն կամսաւներին աչքին առջեւ կը պարզէր այն անկեալ կացութիւնը որուն մատնուած էին Բէժաւարները, այլ նաեւ այդ կացութենէն ճողոպրելու իբր միակ միջոց ցոյց կուտար իր ամուսնութիւնը Իվօնի հետ։

— Ես ալ ընտանիք չունիմ, Տիկին, յարեց, սակայն կ'ենթադրէ թէ ինչ որ այս միջոցիս ինծի կը պատկանի, ինչ որ ունիմ, նոյն ատեն նաեւ ձեզի պիտի պատկանի։ Միւս կողմէ, միտք ունիմ գրասենեակս եւ անոր իրաւունքները շատ լաւ գնով մը ծախելու, եւ Բարիզ հաստատուելու, ուր անշուշտ պիտի կրնամ իմ կացութեանս ու ձեզի հետ կնքած ամուսնութեանս պատշաճ դիրք մը եւ նշանակութիւն մը ձեռք ձգել։ Որովհետեւ անանկ կը կարծեմ թէ ո՛չ դուք, ոչ ալ ձեր աղջիկը պիտի ուզէք աւելի երկար ատեն մնալ գաւառի այս անկիւնին մէջ, որ այնչափ տխուր յիշատակներ պիտի ներշնչէ ձեզի։ Աւելցնեմ նաեւ աս՝ թէ ինչ որ կ'ըսեմ, պարզ ենթադրութիւն մըն է։ Կրնաք, եթէ ուզէք, ձեզի պահել Սիրոյ Անտառը, եւ անոր կից գտնուող հողերը, եւ ես, առջի պէս, ձեռքս եկածը չեմ խնայեր անոնց արդի վիճակը բարւոքելու, եւ անոնց սպառնացող վտանգը անհետացնելու համար։

Պաւլէ կ'ըսէր ասանք, բայց միւս կողմէ ալ ինք էր որ երկար համբերութեամբ մը եւ հաշտարամէկ հնարքներով այնքան վտանգի ենթարկած էր այդ ստացուածքներուն ապահովութիւնը։ Ինք էր որ առերեւոյթ վեհանձն անձնաւորութիւն մը երեւալով հանդերձ, միւս կողմէ, Բէժաւարններու բովանդակ հարստութիւնը ճանկը ձգած, կուլ տուած էր։

Կը խօսէր այդպէս, մինչ դրուժիկ կերպով մը։ Իր խօսքերը … ա՛լ աւելի համոզիչ կը դառնային։

Տիկին տը Բէժաւարն կը մտածէր թէ իրաւունք ունի Պաւլէ։ Այս վերջինն ալ իր կողմէ ոչինչ կը խնայէր այդ տպաւորութիւնը տեւական ընելու համար։

Երբոր խօսակցութիւնը վերջացաւ ու բաժնուեցան, Տիկին տը Բէժաւարն կատարելապէս համոզուած էր անոր ըսածներուն, եւ ամէն կերպով պատրաստ էր զիջում ընելու։

Բայց միայն իր հաւանութիւն յայտնելովը խնդիրը չէր կարգադրուեր։ Իվօնը կար դեռ. երիտասարդ աղջիկը պիտի հաւանէ՞ր իր կարգին։ Առանց այդ մասին ապահով ըլլալու, կարելի չէր վերջնական եզրակացութեան մը յանգիլ։ Իրմէ կախեալ էր այդ համաձայնութեան յաջողութիւնը։

Պաւլէ սակայն, այդ մասին ապահով կը զգար ինքզինքը։

Իրեն համար կարեւոր եղածը Տիկին տը Բէժաւարնի հաւանութիւնն էր։

Անգամ մը որ այդ հաւանութիւնը ստանար, ա՛լ ինչո՞ւ վախնար։

Մայրը անշուշտ կրնար պէտք եղած ազդեցութիւնը ընել աղջկանը վրայ, ի հարկին նոյն իսկ բռնանալ։

Պաւլէ իրաւունք ունէր երբ այդպէս կը մտածէր։

Տիկին տը Բէժաւարն, փրկութեան միակ ճամբան այդ ամուսնութիւնը նկատելով, պատրաստ էր ամէն բան ընելու, ամէն նկատում զոհելու։ Հետեւաբար նօտարին դաշնակցած էր այդ … գործին մէջ, հոգ չէ թէ բոլորովին տարբեր մտածումներէ թելադրուած։

Սա՛ ալ իրաւ է որ իր կողմէ բնաւ չէր կարծեր թէ Իվօն պիտի ուզէ դիմադրել այդ կարգադրութեան։

Պաւլէ՝ որ վստահ էր բաղդին վրայ, թողուց որ Տիկին տը Բէժաւարն ուղղածին պէս գործը առաջ տանի։

Ասկէ վերջն էր որ Իվօնի համար դժբաղդութեան կատարեալ շրջան մը սկսաւ, եւ քիչ մը աւելի անտանելի դարձաւ այն արդէն իսկ տխուր կեանքը՝ զոր կ'անցընէր դղեակին մէջ։

Խեղճ աղջիկը, հոգ չէ թէ մեծ ցաւով աս … գոյացուց թէ տիկին տը Բէժաւարն, գէշ ամուսին մը ըլլալէ վերջ, հիմայ ալ գէշ մայր մը ըլլալու կը սպառնար։

Ա՛լ ոչ մէկ … կը մնար իրեն համար։

Նոյն իսկ իր կոյսի քրոջը բարեկամութիւնը չէր կրնար վանել իր մտահոգութիւնները, եւ քիչ մը ծիծաղուն ու ժպտալից դարձնել վարդ կեանքը։

Մաուր ժան շատ լաւ հասկցած էր տարաբաղդ աղջկան վիճակը։

Գիտէր թէ ի՛նչ սոսկալի կացութեան մը մատնուած է, եւ թէ ի՛նչ տեսակ վտանգներէ շրջապատուած։

(Շարունակելի)

եւ Բ, մասերը շատ պարզ ու դիւրահասկնալի ոճով խմբագրուած մանկական պատմութիւններու հաւաքածոյ մը կը ներկայացնեն, իսկ Գ. եւ Դ. մասերը՝ աստիճանաբար աւելի բարձր ու ընդլայնուած հատուածներ, գիտական, գրական, իմաստասիրական ու տեղեկագրական, ատենաբաններով խառն հատընտիր քերթուածներ կը պարունակեն, ինծի համար մեր վարժարանաց մէջ անոնց ներմուծումը, շատ պատշաճ ու նպատակայարմար պիտի ըլլան։ Այս պատճառաւ պիտի փորձեւիմ խնդրել ազգ. վարժարանաց ուսուցիչներէ՝ Բէշաա պէյի «Գրա՛աթ» ներու գործածութիւնը ընդունիլ, որմէ անկերեւ պիտի տեսնեն այն արդիւնքը, որ ազգ. վարժարաններէն կ'ակնկալուի օսմ. լեզուին համար։

Օսմ. լեզուի հմուտ ու հեղինակաւոր ուսուցիչներէ անկեղծօրէն պիտի խնդրէի այս լեզուին մեթոտաւոր ուսուցման մասին հրապարակաւ ներկայացնել, մանրամասն կերպով այն անհրաժեշտ սկզբունքներն ու կարեւոր դիւրութիւնները, որոնց գործադրութիւնովը ազգ. ուսուցիչներ կարող ըլլան իրենց յանձնուած մեր նոր սերնդեան դիւրաւսոյց եղանակով աւանդել օսմ. լեզուի դասը, որուն կարեւորութիւնը մեզ համար ամէն տեսակէտով անժխտելի է։

Կիրասոն Մ. ՍՈՂԻԿԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Բեդերսպուրկէն ապրիլ 14 թուականով հեռաձայնը կը գրեն Թանի.— «Ցամաքային գործողութեանց վերջին շրջանը, ուր հազիւ քանի մը աննշան հրացանաձգութիւններ կատարուեցան, Ճապոններուն առիթը ընծայեց Քորէայի իրենց բանակը յառաջացնելու մինչեւ Եալուի ձախ եզերքը։ Ամբողջ բանակի մը իր բոլոր ճիւղերով դէպ ի Վէ-Ճու այդ կեդրոնացումը շատ դժնդակ է հաղորդակցութեան լաւ ճամբաներ չունեցող երկրի մը մէջ, եւ դիւրին է հասկնալ թէ գետին անցքը դեռ տեղի ունեցած չէ։ Ռուսական սպայակոյտը նոյն իսկ ուզեց գիտնալ թէ Ճապոնները պիտի անցնի՞ն գետը եւ, Քորէայի մէջ զօրեղապէս հաստատուած, պիտի չսպասե՞ն որ Ռուսերը զանոնք այնտեղ դուրս հանելու։ Այդ կերպով Ճապոններուն դերը բոլորովին պիտի փոխուի եւ պատերազմի սկիզբները անոնց հետեւած յարձակողականին պիտի յաջորդէ աւելի խոհեմ պաշտպանողական մը։ Ռուսերը, առանց խանդավառութեան, նկատողութեան առին ենթադրութիւն մը՝ այն է Քորէայէն արմատախիլ ընել ճապոնական տարրը։ ... արմատ պիտի ձգէ. Նաեւ իւրաքանչիւր անհարթութեանը մէջ երկրի մը որ լեռնոտ եւ ձորերու յաջորդութեան պատկեր մը կը ներկայացնէ։ Միւս կողմէ Ռուսերը շատ կարեւորութիւն չեն տար Քորէայի զոր տրամադիր են Ճապոնի թողուլ, առանց պատերազմի, եւ կարելի է պիտի բաւականանան մանչուրիական իրենց եզերքէն դիտելով ճապոնական զինուորներուն կրած դժուարութիւնները՝ զլացիչ եւ նուաղ փառաւոր գրաւումի մը հետեւանքով։ Այդ վիճակը կրնայ երկարիլ, առական վերջապէս լուծում մը պարտաւորիչ պիտի ըլլայ եւ Ճապոնները կ'ըմբռնեն թէ այդ պարագային թիւի առաւելութիւնը շատ ջախջախիչ պիտի ըլլայ եւ իրենց այդ երկարաձգումը անօգուտ եւ անիմաստ պիտի ըլլայ։ Այդ պատճառաւ հաւանական է որ հիմակուան իրենց թիւի առաւելութենէն պիտի օգտուին՝ Եալուի միւս կողմը անցնիլ ջանալու համար։ Կրնան ուժսուն հազար հոգի յառաջացնել այդ գիծին վրայ իրենց թնդանօթակիրներովը թնդանօթներով պիտի պաշտպանեն։ Հիմա Ճապոնները իրենց դէմը ունին 35-40,000 Ռուսեր, որոնց հետ են նաեւ Միշչէնքոյի Խազաղները։ Ռուսերու թիւը բացարձակապէս ցոյց կու տայ թէ Քուրոբաթքին զօրավարը ծրագրած չէ վճռական ճակատամարտ մը մղել հոն. եթէ Ճապոնները յաջողին, ռուս զօրավարը պիտի բաւականանայ այդ յաղթանակը շատ սուղի ծախելով անոնց, որուն համար կը դիմեն դէպ ի գործողութեան այդ խարխափները եւ հաղորդակցութեան գիծերը։ Ճապոնական երկրորդ բանակին դէպ ի պատերազմի դաշտը ճամբայ ելլելը, իրաւունք տալու երեւոյթը ունի անոնց որոնք կը յայտարարեն թէ Եալուն անցնելու գործողութիւնը մօտալուտ է։ Այդ բանակը միթէ առաջին բանակին անցնելո՞ւն պիտի օգնէ, թէ այդ շարժումէն պիտի օգտուի՝ ինք ալ հաստատուելու մանչուրիական հողին վրայ։ Միթէ Քորէայի ծովածոցին հիւսիսային կողմը ցամաք պիտի ելլէ՞, թէ երկու գործողութիւնը միասին պիտի կատարէ։ Ասոնք այն տեսակ խնդիրներ են զորս առկախ ... կարելի չէ լուծել, բայց ռուսական սպայակոյտը հաւանական կը գտնէ այդ բոլոր պատահականութիւնները. Նաեւ կարելի կը գտնէ Բորթ-Արթուրի դէմ նոր փորձ մը՝ Եալուի վրայ կատարուելիքէն առաջ եւ կամ անոր հետ. միանգամայն, ուշադրութիւններ վրիպեցնելու համար, յարձակում մը Նիու-Չուանկի վրայ, որ դրահաւոր մը եւ երկու յածանաւեր պիտի կրնան ամբակեծութեամբ մը ամրոցները գրաւելու աշխատիլ եւ այդ կերպով զբաղեցնել Ռուսերը, ուրիշ կողմ կարեւոր գործ մը կատարուած միջոցին։ Քուրոբաթքին զօրավարը որ Սուվարովի ձեւով պատերազմիկ մը չէ, այլ խոհեմ ռազմագէտ մըն է՝ կազմակերպիչի ոգիով ու շրջահայեաց, կայս ու պատրաստ է այդ խնդրոյն զանազան լուծումներուն հանդէպ զօրք ընտրելու մասին Ճապոնները վարանոտ կ'երեւան։ Եթէ այնպէս կը նկատուի թէ Ճապոնները պէտք է փորձեն Եալուի անցքը եւ եթէ հաւանական կ'երեւայ որ յաջողին, շատ տարօրինակ է որ Մուքտէնի եւ Լիաօ-Եանկի վրայ քալեն, ինչպէս սկիզբները ծրագրած էին, եթէ իրենց առաջին ձեռնարկը յաջողէր։ Ճապոնական երկու բանակները — երրորդը դեռ կը սպասէ որ երթալիք տեղը որոշուի — փոխանակ դէպի Մանչուրիա յառաջանալու եւ թշնամի երկրին մէջ մտնելու, Եալուէն դէպի Լիաօ-Թանկ ու Բորթ-Արթուր պիտի տարածուէին հաղմահարի ձեւով, նաեւ պիտի չբաժնուէին Քորէայի ծովածոցին շուրջը դարձող ճամբէն, որով պիտի կրնային չհեռանալ նաւատորմէն։ Այդ ենթադրութիւնը որ ամենէն հաւանականն է, կը հաստատուի Ճապոնի բանակին նըկատմամբ հիմա առնուած ամէնէն ճշգրիտ ծանօթութիւնով։ Դէպի Լիաօ-Եանկ եւ Մուքտէն երթալու ծրագիրը գրեթէ անյաղթելի դժուարութիւններ ունի Ճապոններուն համար, վասն զի անոնց պետերը փորձառութիւն չունին վարելու այդքան կնճռոտ գործողութիւն մը ամբողջ երկրի մը մէջէն, մանաւանդ երբ Ռուսերուն պէս հակառակորդներ կան։ Ճապոնի բանակին ուժքի զօրեղ թերութիւններէն մէկն է սպաներու եւ ենթասպաներու անբաւականութիւնը. այդ պակասը միակ արգելք չէ Ճապոնի զինուորական շարժումներուն։ Ժամանակակից ռազմագիտութեան հմուտ պետերու սահմանափակ թիւը կը պարտաւորեցնէ իրենց ձեռնարկները։ Մուքտէնի վրայ յառաջխաղացութիւն մը շատ կնճռոտ ձեռնարկութիւն մըն է որ ոչ թէ ուրիշէն նմանելու ոգի մը կը պահանջէ, այլ զինուորական բարձր յատկութիւններ եւ առաւելութիւններ, որով Ճապոններ պիտի չկրնան ինքզինքնին վտանգել այդ կածախնդրութիւններով։ Իրենց թերութիւններն իսկ որոնք պատերազմին սկիզբէն ի վեր հետզհետէ յստակ կերպով կ'երեւան, թոյլ չեն տար իրենց կատարել այդ գործողութիւնը որ ամենէն արդիական պիտի ըլլար՝ փայլուն եւ նշանաւոր յաղողութեամբ մը պատերազմը աւարտել ուզող թշնամիի մը համար։»

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Ճապոնական ընդծովեայ ռուգենաւեր.— «Բեդրոբաւլովսք»ի աղէտը.— Վրդովիչ լուրեր։

Բեդերսպուրկ, 17 ապրիլ.— Հոս հետզհետէ այն կարծիքը կը զօրանայ թէ Ճապոնները ընդծովեայ ռուգենաւեր կը գործածեն։ Նովոյէ Վրէմիայի անօ. էն Պ. Սուվորին կը յայտարարէ թէ ինք լուր առած է որ Ճապոնները անցեալ ամառ քանի մը ընդծովեայ ռուգենաւեր յանձնարարեր են որոնք իրենց ղրկուեր են Նիսին եւ Քասուկա յածանաւերով։ Պ. Սուվորին այնպէս կը կարծէ թէ թորպիլ մը ըրած են Մաքարով ծովակալին, զայն բերել տալով այն տեղը, ուր իրենց ընդծովեայ ռուգենաւերը խարսխուած էին եւ թէ այդ ռուգենաւերն են որ այդ կերպով յաջողեր են օդը հանել Բեդրոբաւլովսքը եւ թորփիլով զարնել Բոպիեդան։

— Բորթ-Արթուրի աղէտին նկատմամբ առնուած լուրերու նայելով Բեդրոբաւլովսք թշնամիին թորփիլէն վիրաւորուած է։ Ճապոնները միթանէն մը օգտուելով կրցած են բաւական մօտենալ ռուսական յածանաւերէն մէկ քանի թորփիլ արձակելու համար, որոնց մէկը կամ մէկ քանին իսկոյն զպած են անոր։ Բիչ վերջը Բոպիեդա ալ զարնուեցաւ թորփիլէ մը եւ թէ առիկա հիմա ալեւս անգործածելի կ'երեւայ։ Այն գաղափարը, որուն համաձայն Բեդրոբաւլովսք ընդհարած է ական մը, անշուշտ սա պարագայէն առաջ կուգայ թէ ռուսերէնի մէջ միեւնոյն բառը քի՛ թորփիլ կը նշանակէ եւ թէ ական։

—Վրդովիչ զրոյցներ ելած էին թէ ռուսական նոր գրահաւորներ ալ կորսուած են, սակայն այդ զրոյցները անհիմն են։ Միւս կողմէ սխալ է նաեւ այն լուրը թէ Բորթ-Արթուրի եւ Ին-Քէուի միջեւ հաղորդակցութիւնները ընդհատուած են, երկաթուղիի կամուրջ մը քանդուելուն հետեւանքով։

Լոնտոն.— Այս իրիկուն յայտարարուեցաւ ճապոնական դեսպանատան մէջ թէ ռուսական աղբիւրէ որ եւ է լուր առնուած չէ թէ Բորթ-Արթուր նորէն ամրակածուած ըլլայ, նաեւ թէ Ճապոնները պարտութիւն մը կրած ըլլան Եալուի վրայ։

ՌՈՒՍԻԱ

Սպայակոյտի սպայի մը կարծիքը.— Անգլիոյ դեսպանը.— Սքրիտլով ծովակալը.— Անոր յաջորդը.— Ռուս լրագիրները եւ Անգլիա.

Բեդերսպուրկ, 17 ապրիլ.— Բորթ-Արթուրէն պաշտօնական լուր մը առնըւած չէ։ Շատ կը խօսուի Բեդրոբաւլովսքի աղէտին վրայ։ Կարծիքները երկուքի բաժնուած են. մէկը կ'ըսէ թէ ընդծովեայ ռուգենաւ մը քանդած է այդ յածանաւը. իսկ միւս ական մը կը վերագրէ այդ աղէտը։ Սպայակոյտի գնդապետ մը յայտարարեց թէ առայժ կը նկատէ որ զինուորական գործողութիւնները երկու ամիսէն պիտի սկսին։ Ճապոններուն համար խմբման գործողութիւնները դժնդակ են։ Այդ գնդապետը Ճապոն բնակած ըլլալով, կրցած է հասկնալ որ Ճապոնի զօրանոցութիւնը անկատար է. կազմուած վեց զօրաբաժիններէն չորսը միայն ցամաք ելած են։ Զանազան թերութեանց հետեւանքներով՝ այսինքն կամուրջ չինող զինուորներու եւայլն չգոյութիւնը, Ճապոնները միշտ ալ կը հանեն Քորէական նաւակներ գործածելու պիտի պարտաւորուին՝ գետակները անցնելու համար։ Եթէ Ռուսերը Քորէա արշաւեն, ինչ որ մարդու մեծ կորուստ պիտի պատճառէ, ամենէն վտանգաւոր կէտը պիտի ըլլայ Բինկ-Եանկ, ուր Ճապոնները ամրացած են։ Ռուսերը պիտի կրնան լեռնային թընդանօթներ ունենալ զորս սքանչելի ձիեր ... ըլլալով պիտի չկրնան դիմանալ։ Քորէայի մէջ ջերի չկայ։ Քորէայի ժողովուրդը Ռուսիոյ կողմը պիտի յարի, երբ Ճապոն առաջին պարտութիւն մը կրէ։

— Բեդերսպուրկի անգլիական դեսպանին կինը՝ Լէտի Սքոթ այս իրիկուն մահկնեցաւ։ Դեսպան Պ. Սքոթ, որ տասը օրէն պիտի մեկնի, ինչպէս նաեւ դիւանագիտական ամբողջ մարմինը եւ Բեդերսպուրկի բարձր դասակարգը կոյսերն երթալով ողջերթ մաղթեցին Լէտի Սքոթի որ ընդհանուր համակրանք կը վայելէ Ռուսիոյ մայրաքաղաքին մէջ։

Սեվաստոբոլ.— Սքրիտլով ծովակալը, այսօր, տէքէ անցաւ թնդանօթաձիգներու վարժարանին ուսանողները։ Նաւահանգիստին բոլոր նաւերը տէքէ անցնելէ ետքը, ծովակալը հրաժեշտ տուաւ սպաներուն եւ նաւաստիներուն։ Քանի մը բապաներ փափագ յայտնեցին՝ անոր հետ Մերձաւոր Արեւելք ուղեւորել ը համար։

— Իրրեւ Սեւ Ծովի նաւատորմին հրամանատար, Սքրիտլով ծովակալին յաջորդեց Տուպասով ծովակալը։

— Բեդերսպուրկի հանրային կարծիքին վրայ շատ լաւ տպաւորութիւն մը ըրած է Սքրիտլով ծովակալին անուանումը՝ իրրեւ հրամանատար Խաղաղական ռուսական նաւատորմին։ Ընդհանուր վստահութիւն մը կը ներշնչեն Սքրիտլով ծովակալին կարողութիւնները, հաստատամտութիւնը, ճարտարամտութիւնը եւ Մերձաւոր Արեւելքի ծովերուն, Ճապոնի նաւային զօրութեանց ու ծրագիրներուն նկատմամբ ունեցած հմտութիւնը։ Ժողովուրդը ամէն օր կը հաւաքուի Բեդերսպուրկի նաւաշնորհու զորանոցին առջեւ. ամէն օր խանդավառ արտայայտութիւններ կ'ընէ նաւային պահեստիներուն։

— Ընդհանուր ուրախութիւն պատճառեց այն լուրը թէ Կիրիլ մեծ դուքսին վիճակը վտանգէ դուրս է։ Մայրը՝ Մարիա մեծ դքսուհին եւ եղբայրը՝ Անտրէ մեծ դուքսը ցաւակցական այցելութիւն տուին Կիրիլ մեծ դուքսին Թիկնապահ Քալպէ տեղակալին ընտանիքին։ Ինչպէս յայտնի է, այդ զինուորականն ալ մեռաւ Բեդրոբաւլովսքի աղէտին առթիւ։

— Ռուս լրագիրներէն շատերը կը շարունակեն սիրալիր կերպով ջատագովել՝ Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ մերձեցում մը առաջ բերելու պատեհականութիւնը։ Ռուսական դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ այդ գաղափարը նպաստաւոր ընդունելութիւն կը գտնէ. Նաեւ միահամուռ գոհացուցիչ կը նկատուի թէ Ֆրանսա վերջնականապէս հեռացած է Գերմանիայէն, որքան կարելի է դառնալ անգլեւֆրանսական համաձայնութեան կրնքումէն։ Ռուս յայս կը յայտնէ թէ քիչ առանէն համաձայնութիւն մը պիտի գոյանայ Ռուսիոյ եւ Անգլիոյ միջեւ, վասն զի, կը յարէ նոյն թերթը, Անգլիոյ հետ համաձայնութեան մը կնքումով նոր դաշնակից մը պիտի ունենանք՝ Գերմանիոյ դէմ մղուելիք անտեսական պայքարին մէջ։ Ռուս կը յարէ թէ տակէ զատ Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Ռուսիոյ միջեւ մերձեցում մը Գերմանիան աւելի եւս պիտի հեռացնէ տէրութեանց բարեկամական ներդաշնակութենէն, հակառակ Երրեակ Զինակցութեան գոյութեանը։

— Բեդրոբաւլովսքի աղէտին առթիւ Օտէսա քաղաքին մէջ որոշուեցաւ մեծ հանդէսներ չկատարել Զէմսդւոյի հերոսներուն ժամանմանը առթիւ։ Օտեսայի բնակիչները հանգանակութիւն մը ձեռնարկեցին՝ յիշատակարան մը կանգնելու Մաքարով ծովակալին եւ անոր հետ մեռնողներուն համար,

—Նովոյէ Վրէմիա կը յիշէ մէկ նամակը ազդ. Վոլգովիչի որ Բեդրոբաւլովսքի մէջ մեռաւ։ Տօգտօրը ըսած էր թէ Մաքարով ծովակալը եւ սպայակոյտը կ'ըսէին թէ Ճապոնները ընդծովեայ ռուգենաւեր ունին եւ թէ Ռուսերը Բորթ-Արթուրի առջեւ թորփիլ չեն դրած, թշնամի նաւերուն մերձեցումը արգիլելու համար։

Քան (Ֆրանսա).— Միխայիլ Նիքոլաեվիչ մեծ դուքսին թիկնապահ Թոլսթոյ զօրավարը Բեդերսպուրկ ուղեւորեցաւ։ Ինչպէս յայտնի է, մեծ դուքսը Ռուսիոյ կայսրութեան Խորհուրդին նախագահն է։ Քան գտնուող բոլոր ռուս սպաները մինչեւ կայարան ընկերացան զօրավարին։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Կարծիքը Գերմանիոյ մէջ.— Համաձայնութիւն.— Գերման լրագրի մը կարծիքը։

Պերլին, 17 ապրիլ.— Գերմանիոյ քաղաքական քանի մը միջավայրերուն մէջ մինչեւ մէկ աստիճան անհանգութիւն կը տիրէ անգլեւֆրանսական համաձայնութեան մասին, ուր կ'ուզեն տեսնել Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի կողմէ ջանք մը Գերմանիան մեկուսացնելու համար։ Էտուարտ թագաւորին անձնական ազդեցութեան կը վերագրուի նոյն համաձայնութեան մասին կատարուած բանակցութեանց յաջող ելքը։ Պերլինէր Թակէպլաթ յօդուած մը հրատարակելով կ'ըսէ թէ Էտուարտ Է. Գերմանիոյ նկատմամբ այնքան համակրական զգացումներ եւ ծրագիրներ չունի։ Նոյն թերթը կ'ըսէ թէ 1864ին երբ Էտուարտ Է. տակաւին Կալլէսի իշխան էր, կարծիք կը յայտնէր որ Բրուսիոյ եւ Աւստրիոյ միջեւ միջամտութիւն մը ըլլայ ի նպաստ Տանիմարքայի։ 1870ին ալ Ֆրանսայի ի նպաստ միջամտութիւն մը կը ջատագովէր։ Պերլինէր Թակէպլաթ անգլեւֆրանսական համաձայնութիւնը նոր ապացոյց մը կը նկատէ Էտուարտ Է.ի նոյն զգացումներուն։ Գերման թերթին այդ յօդուածը հետաքրքրական է, մանաւանդ անոր համար որ թէեւ աղատական կուսակցութեան կը պատկանի, սակայն արտաքին գործերու մասին բոլորովին համակարծիք է Գերմանիոյ նախարարապետին։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Խորհրդարանին մէջ.— Հարցապնդում մը.— Առեւտրական դաշնադրութիւններ.— Երկրագործութիւնը.— Ֆոն Պիւլով կոմսին պատասխանը։

Պերլին, 17 ապրիլ.— Երեսփ. ժողովին մէջ պահպանողական երեսփոխան Պ. տ'Օլտէնպուրկ պահանջեց որ առեւտրական նոր դաշնադրութիւններ կնքելէ առաջ, նախարարութիւնը դադրած հռչակէ այն դաշնադրութիւնները որոնք ամէնէն նպաստաւորեալ ազգի տրամադրութիւնները կը պարունակեն։ Երեսփոխանը նաեւ քննադատեց Ֆոն Պիւլով կոմսը, որ կ'ուզէ ցրել այն աւանդութիւնը թէ պաշտօնի վրայ եղած միջոցին բան մը ըրած է երկրագործներու շահերուն համար։ Երեսփոխանը ըսաւ թէ պաշտօնական բարեկամութիւն մը բնաւ օգտակար չէ երկրագործական շահերուն։ Ֆոն Պիւլով կոմսը պատասխանելով ըսաւ.

«Երեսփոխանը յայտարարեց որ թէ՛ կեդրոնի կուսակցութիւնը եւ թէ հողագործականները երախտապարտ պիտի չըլլան թողուլ։ Ես, սակայն, չեմ կրնար քաղաքականութիւնս ուղղել երախտապարտութիւններու կամ ապերախտութիւններու վրայ։ Երկրին շահերուն ծառայող գործերը միայն կրնամ տեսնել։ Պ. տ'Օլտէնպուրկ աւանդութիւն կը կը կոչէ այն պարագան թէ բան մը ըրած ըլլամ ի նըպաստ երկրագործութեան։ Կը պատասխանեմ.— Իմ անընդհատ ջանքերս եթէ չըլլային, մաքսային սակացոյցը ծրագրային վիճակի մէջ պիտի մնար։ Այնպէս կը նկատեմ թէ մաքսային սակացոյցը օգտակար գործ մըն է թէ՛ երկրագործութեան եւ թէ երկրին։ Կը կարծենք թէ այդ սակացոյցին հիման վրայ պիտի կրնանք այն տեսակ դաշնադրութիւններ կնքել որոնք Խորհրդարանին մեծամասնութեան հաւանութեանը պիտի արժանանան։ Պ. տ'Օլտէնպուրկ մեղադրեց զիս թէ յուսահատութեան հակամէտ եմ։ Եթէ յուսահատ ըլլայի, առաջին ընելիքս պիտի ըլլար պաշտօնէս հրաժարիլ։ Ներկայ պարագաներուն մէջ դիւրագրգիռ նախարարապետ մը բնաւ աղէկ չէ։ Երկրագործութեան ի նպաստ ըրած ջանքերուս մէջ պէտք էր վայելէի երկրագործութեան բարեկամներուն աջակցութիւնը, փոխանակ անոնց յարձակումներուն ենթարկուելու։ Պ. տ'Օլտէնպուրկ իրաւունք ունի երբ կ'ըսէ թէ Պիզմարքի աշակերտները պէտք չէ բաղդատուին այդ մեծ մարդուն հետ։ Քաղաքական որ եւ է անձի համար անպատշաճ է ինքզինքը բաղդատել Պիզմարքի հետ։ Սակայն առիթ պատճառ մը չէ անոր յաջորդին վրայ յարձակելու։ Բան մը միայն կայ զոր կարելի է սորվիլ Պիզմարքէն՝ այսինքն թէ երբ իրականալի բան մը կը բաղձացուի, պէտք չէ վարանիլ գործնականապէս իրականալի եղածը։»

ԻՏԱԼԻԱ

Էլենա թագուհին.— Հռոմի Ֆրանսական դեսպանը.— Ֆրանսացի ուսանողներ.— Ռամբոլլա կարտինալը։

Հռոմ, 17 ապրիլ.— Իտալիոյ արքունեաց բժիշկ բ. Միֆէսոր Մարիծնի եւ բէկ գնաց Էլենա թագուհին մօտ որ հիմա Բործիանօ դղեակը կը գտնուի՝ Հռոմի շրջակաները։ Բրօֆէսորը վերադարձին յայտարարեց թէ Իտալիոյ թագուհին մայր ըլլալու վիճակի մէջ է եւ թէ օգոստոսի առաջին կէսին պիտի ծընանի։

—Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը իր իւղաներկ կենդանագիրը նուիրեց Հռոմի Ֆրանսական դեսպան Պ. Պառրէրի, ղըրկելով նաեւ նամակ մը որ կը գնահատէ դեսպանին մատուցած ծառայութիւնները երկու երկիրներուն օգտին եւ մերձեցման համար։

—Բոլոնիա քաղաքապետութեան պատուիրակները, ամբողջ օր մը Սիէնա մնալէ ետքը, ուր սիրալիր ընդունելութիւն մը եղաւ, Նափոլի ուղեւորեցան։ Հոն ալ կայարանին մէջ ընդունուեցան քաղաքապետին եւ խորհրդականներուն կողմէ։

—Թուրինոյի համալսարանին մէջ իտալացի ուսանողները սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրին ֆրանսացի ուսանողներուն, որոնցմէ մէկ քա՛նին բանախօսութիւններ արտասանեցին եւ ջերմապէս ծափահարուեցան։ Համալսարանական ընկերութեան սրահին մէջ ճաշսեղան մը պատրաստուած էր, ուր վերմաւթով եւ այլն պատուասիրուեցան ֆրանսացի ուսանողները։

—Կ'ըսուի թէ Ռամբոլլա կարդինալը պիտի յաջորդէ Բալէրմոյի հանգուցեալ արքեպիսկոպոսին, որով քանի մը տարի հեռացած պիտի ըլլայ Վատիկանէն։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 21 ապրիլ.— Թոքիոյէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ 8 բանական զօրաբանակ մը ցամաք ելած է Նիւ-Չուանկի մօտ։

ԲԱՐԻԶ.— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրուի թէ Մերձաւոր Արեւելքի ռուս զօրքերուն թիւը 300,000ի հասած է հիմա։ Այս թիւը տա այժմ բաւական սեպուելով, նոր զօրք ղրկուիլը դադրած է։

— Լաւատեղեակ աղբիւրէ կը հաստատուի ծովակալ Ալեքսիեվի՝ Մերձաւոր Արեւելքի փոխարքայութենէ հրաժարման լուրը եւ կ'ըսուի թէ այս հրաժարականը պիտի ընդունուի։

ԲԻՇԹԱ.— Բեդերսպուրկի մեծ զինագործարան մը փամփուշտի մեծաքանակ ապսպրանք մը կը պատրաստէ, որ եղած է Զինուոր կողմէ։ Արդէն 15 միլիոն փամփուշտ յանձնուած են։

ՎԻԷՆՆԱ.— 60,000 ճապոնական զինուորներ բռնած են Քորէան։ Երկրորդ զօրաբանակը դեռ ցամաք հանուած չէ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Տիվանիէ դատարանի կառավարիչ անուանուեցաւ Ամարիի նախորդ կառավարիչ Համտի փաշա որ փոխանորդաբար կը վարէր այդ պաշտօնը։

— Միւթէմայզի աստիճան տրուեցաւ ծովային պաշտօնարանին հաշուակալ եւ այլն մատակարար վաճառական Մոշն էֆ.ի։

— Զօրրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Խոքէյէի Ցանկոց մէտրոպոլիտի փոխանորդ Տ. Նրխիմոսուլէա Եւայքիմի։

— Արհեստի չքնաղիամ՝ սակերիչ Արշակ էֆ.ի։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Մենեթիէ զրահաւոր-յածանաւորակը որուն Միթիլլի ժամանած ըլլալը ծանուցուեցաւ, ունի հարիւր մէթր երկայնութիւն, տասներկու լայնութիւն, 3277 թոնօ տարողութիւն, երեք ծխնելոյզ, երկու կայմ եւ կրկին պատասխակ։ Մեքենան 12,000 ձիու ուժ եւ չորս գլան ունի։ Արագութիւնն է ժամը քսաներկու ծովային մղոն։ Կաթսաները, ֆրանսական նոր դրութեամբ շինուած, տասնըվեց հատ են եւ 275 լիպրա շոգիի կրնան դիմանալ։ Ածուխի մթերանոցները առաւելագոյն հաշուով վեց հարիւր թոնօ ածուխ կրնան պարունակել։ Ունի քսաներկու թնդանօթ եւ ջուրէն վեր թորփիլ արձակելու յատուկ երկու խողովակ։ Նաւուն մէջ կան ելեկտրական լուսարձակներ ու լամպարներ։ Սպաներուն եւ նաւաստիներուն ամբողջ թիւն է երեք հարիւր երկու։ Համիտիէ յածանաւրակը որ Արմսթրոնկի նաւագործարանին մէջ շինուած ըլլալով, մօտերս Տէրսատէլ պիտի ժամանէ, Մեճիտիէի նմանն է, միայն արագութիւնը երկու մղոն աւելի է։

— Նիւքէսլէն առջի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Արմսթրոնկի նաւագործարանին մէջ շինուած Էրթողրուլ շոգենաւին արագութեան փորձերը կատարուելով գոհացուցիչ արդիւնք մը ունեցեր են։ Ծովը ալեկոծեալ ըլլալով հանդերձ, շոգենաւը վեց անգամ երթեւեկեր է որոշեալ շրջանին մէջ, որով հաստատուեր է թէ ժամը քսաներեք մըղոն արագութիւն ունի։ Ֆերիք Հիքմէթ փաշա օսմ. կառավարութեան անունով ընդունեց է նոյն շոգենաւը։

ԹՆԴԱՆՕԹՆԵՐ.— Ծանուցուեցաւ թէ օսմ. կառավարութեան կողմէ Քրուփի նաւագործարանին յանձնարարուած ինըսունըվեց արագաձգուած թնդանօթներու երկաւնըվեցին շինութիւնը աւարտած է։ Միրլիվա Խալիլ փաշա որ Գերմանիա կը գտնուի, հրաման ստացեր է այդ թնդանօթներուն փորձերը կատարել եւ եթէ կնքուած պայմանագրութեան տրամադրութեանցը համապատասխան ըլլալը հաստատուի, ընդունիլ զանոնք։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Աւստրիոյ եւ Ցանկոստանի դեսպանները, Պոլսոյ Ս. Էկզարքը եւ Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին նախագահ Պ. Պէրժէ ու նոյն Խորհուրդին անդամ՝ գեր...

„ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (40)

ԲԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ԲԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ը.

ՈՒՐ ՌՈՒՔԷ ԿԸ ԿԱՐԾԷ ԳՏԱԾ ԸԼԼԱԼ ԻՐ ՊԶՏԻԿ ՔՈՅՐԸ

—Ես ալ պառկելու պիտի երթամ։

—Գնա՛, վախկոտ մարդ։

Պարտիզպանը որ ոտքի ելած էր, եւ ... դարձաւ։

Եւ սակայն, նախընթաց ուսերը ցընցել արհամարհանքով, ու դուրս ելաւ զինետունէն։

Դուրսը, քանի մը քայլ առաւ, բայց կրկին կեցաւ, ակներեւ վարանքի մը մատնուած, իբր թէ նորէն ետ դառնալ ուզէր։

Վերջապէս, որոշեց դէպի տուն ուղղուիլ։

Մօտլէն՝ որ գործերը աւարտելէն անմիջապէս վերջ անկողին մտած էր, ու տակաւին չէր քնացած, ուրախացաւ, տեսնելով որ ամուսինը կանուխ տուն կը դառնար, եւ նորէն խմած չէր երեւար։

Ժան Կլօտ իսկոյն անկողին մտաւ, բայց չկրցաւ երկար քնանալ։

Կէս գիշերը երկու ժամ անցած արթնցաւ, եւ ա՛լ չկրցաւ աչուըները գոցել։

Կը մտածէր։ Էթիէնի խօսքերը չէին ջնջուած յիշողութենէն։ Միակ օրուան մը մէջ կատարուելիք երեք հազար ֆրանքի հաւանական շահին գաղափարը գլուխը կը դառնէր։

Անանկ կը կարծէր թէ կայծոտ թղդադրամներ, դեղնորակ ոսկիներ եւ բասպիտակ արծաթեայ դրամներ պար կը դարձնեն իր շուրջը։

—Եթէ վաղը Էթիէն խակապէս շահի, չիտակը շատ տարօրինակ պիտի ըլլայ իմ վիճակս, կ'ըսէր ինքնիրեն,

Ու կ'աւելցնէր.

—Եւ ըսել թէ ես ալ մասնակից պիտի ըլլայի այդ շահուն։

Այդպէս մտածելով մտածելով, վերջապէս համոզում գոյացուց թէ Էթիէնի առաջարկը մերժելը պարզ խենթութիւն մը պիտի ըլլայ, եւ որոշեց խաղալ։

Հարկաւ Էթիէն սուտ չպիտի խօսէր։

Ընդհակառակը գինետան սպասաւորը աղտաւորի մը հանդամանքով կը ներկայանար իրեն։

Այդ որոշումը տալէն վերջը միայն կրցաւ քիչ մը քնանալ։

Առտուան դէմ, երբ արթնցաւ, դէմքը գունատ էր։

Նախորդ օրուան խմած ըմպելիքը չէր միայն այդ գունատութեան պատճառը։

Նոյն օրուան ձիարշաւին ալ եւ ընելիք հաւանական շահուն գաղափարը իրենց օրոշ դերը ունէին։

Մօտլէն՝ տակաւին կը քնանար։

Քանի գիշեր է խեղճ կինը չէր քընանար արդէն։

Կէքառ՝ անձկութեամբ զայն կը դիտէր։

Մօտլէն չէր շարժեր։

Պարտիզպանը ձեռքը բարձին տակ տարաւ՝ առնելու համար թաշկինակը զոր սովորաբար հոն կը դնէր։

Պաղ քրտինք մը դպաւ ձեռքերուն։

Մօտլէնի բանալիներուն տրցակն էր։ Կէքառ՝ առանց որոշապէս գիտնալու թէ ինչ կ'ընէ, կամացուկ մը քաշեց հանեց տրցակը։

Երբոր բանալիները ձեռք անցուց, ըզգաց որ ճակատը քրտինքով ողողուած է։

Ցետոյ, միեւնոյն անձկութեամբ, գնաց պահարանը բացաւ եւ ձեռք անցուց այն թղթադրամները՝ զորս տիկին մը Ռաւէրէի առատաձեռնութեան կը պարտէին։

— Օ՛հ, ըսաւ ինքնիրեն, հինգ պանքատամս կայ, մինչդեռ Մօտլէն ըսած էր թէ չորս հատ են... աւելի լաւ... մէկ հատը միայն կը ձգեմ, անոր տակն ալ լրագիր մը կը դնեմ՝ չորսի ծալլելով... Մօտլէն՝ վաղուընէ առաջ չպիտի դպչի այս պանքատամներուն... եւ ես, իրիկուան՝ արդէն իսկ տասնէրս տեղը դրած կ'ըլլամ, այս օրուան ընելիք շահէս վերջ ...պրեցաք սրչամի պիտի ուրախանայ եւ թէ երբոր այս հինգին տեղ երեսուն պանքատամս մէկանց գտնէ... օ՛հ, իրաւ որ շատ մեծ պիտի ըլլայ ուրախութիւնը։

Պանքատամներէն չորսը գրպանը դրաւ, միւսը կրկին իր տեղը թողուց, զգուշութեամբ գոցեց պահարանը. եւ առանց ո՛ եւ է աղմուկ հանելու, բանալիները կըրկին բարձին տակը խոթեց։

Անգամ մը որ այս գործողութիւնները աւարտեցան, լա՛ն շունչ մը առաւ։

— Ամէնէն դժուարը ըրինք, ըսաւ ինքնիրեն։

Ցետոյ սկսաւ մտածել։

— Մօտլէն կ'ըսէր թէ այս գումարը փոխ առած է պզտիկին մօրմէն... լա՛ւ, քանի որ այսօր շատ մեծ շահ մը պիտի ընեմ, վաղուընէ կրնանք մեր պարտքը վճարել... բայց եթէ կորսնցնե՜մ... ո՛չ ոչ... անհնարելու չեմ... անգամ մը պէտք եմ փորձել... պիտի սպասեմ նախ, եւ երբ անանկ որ առաջին արշաւին մէջ Էթիէն կը շահի, իսկոյն ես ալ կը մասնակցիմ... առանց աւելի ապահով բան մը ըրած կ'ըլլամ... խելացութիւնն ալ աս է արդէն։

Ցետոյ, ուպէս զի Մօտլէնի մաքին մէջ կասկած մը չարթնցնէ, վարտիքը վառեց, կարգի դրաւ ամէն բան, ցոյց տալով ճիշդ այն հոգածութիւնը որով երբեմն կը շրջապատէր իր կինը։

Մօտլէն երբ արթնցաւ, զարմացաւ հիացմ՝ ամուսնին ըրածներէն։

— Սուրճդ կը բերեմ, ըսաւ այս վերջինը, գաւաթը անոր երկարելով։

Մօտլէն՝ գոհունակ կը դիտէր զայն։

—Անգամ մը նայէ. ըսաւ Ժան, եթէ շաքարը քիչ է, կտոր մըն ալ դնեմ։

Մօտլէն՝ շնորհակալութիւններ ուղղեց անոր։ Սուրճը շատ լաւ պատրաստուած էր։ Անկեղծաբար եթէ ուզէր՝ կրնար ըսքանչելապէս կատարել այդ կարգի գործեր։

Երբոր Մօտլէն սուրճը խմեց, Ժան պարտէզ իջաւ, եւ ամբողջ երկու ժամ աշխատեցաւ անընդհատ։

(Շարունակելի)

ժան պատուիրակ Պ. Թէսթա, երէկ, Բ. Դուռը երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ։

— Աւստրիոյ դեսպանը տեսակցեցաւ նաեւ արտաքին գործոց խորհրդական Նահում փաշայի հետ։

— Ռէժիի ընդհանուր տնօրէն Պ. Ռամպէր, երէկ, դատական պաշտօնարանը երթալով տեսակցեցաւ նախարար Աբտիւրրահման փաշայի հետ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քոնսթան որ երէկ Կ. Պոլիս պիտի դառնար Արեւելեան Ճեպընթացով, չժամանեց, վասն զի Բէչթա մնացած է։

ՌՈՒՄԷԼԻՒ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Եանիայէն կը գրեն թէ, կ'ըսէ Սապահ, նահանգին մէջ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ, թէ քրիստոնեայ հպատակները ամենայն հանգստութեամբ անցուցեր են իրենց տօնական օրերը եւ թէ ամէնքն ալ իրենց անձնական գործերովը զբաղելով, բարեմաղթութիւններ կ'ընեն Վեհ. Սուլթանին համար։

— Բոզլըճէի եւ Մէնլիքի քանի մը գիւղերու մէջ վնասուած տուներու շինութիւնները աւարտած են. այդ կողմերու ճամբաներու շինութիւնն ալ աւարտելու վրայ է։

— Մօտ 15 էն ի վեր հարիւր վաթսունըվեց Պուլկարներ վերադարձած են Բոզլըճա, Նէվրէքոպ, Ճումայի Պալա, Թիմուր Հիսար եւ Օսմանիէ գաւառակները եւ Տրամա գաւառը։ Առանց նկատառելու հարկ եղած գործողութիւնները կատարուած են։

— Սէլանիկի նահանգին մէջ ռամիկան-շինուորներու նոր կազմակերպութեամբ անոնց թիւը հասած է 2,268 ի, որոնց 383 ը՝ ձիաւոր եւ 1885 ը՝ հետեւակ։

ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Ելմական նախարարին աղջկան որ Հանրային Պարտքի գամիւէր Սալիհ պէյի կինն է, հիւանդութեանը առթիւ երէկ խորհրդակցութիւն կատարեցին տոքթ. Նաֆըզ փաշա, Ճէմիլ փաշա, Կիւլխանէի ախտաբանական հիւանդանոցին տնօրէն Տալքէ պէյ, Եաղուպեան, Սերգասեան եւ Վիթինկ էֆ.ները եւայլն։ Վիրաբուժական գործողութիւն մը անհրաժեշտ դատելով, գործողութիւնը կատարեց Ճէմիլ փաշա։ Ցիստն վայրկեան տեւեց՝ գոհացուցիչ արդիւնք մը ունենալով։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութեան կողմէ պատրաստուած ցուցակի մը մէջ տեսնուած է թէ Պրուսայի նահանգին մէջ անցեալ 1319 տարուան մարտէն մինչեւ դեկտեմբերի վերջ կատարուած գանձումները նախորդ տարիէն հարիւրին 11.27 աւելի եղած են, որով Պրուսայի նահանգը, միւս նահանգներուն հետ բաղդատելով, առաջին հանգրուանն է հասոյթներու գանձման մասին։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ Ընկերութեանց մասին պատրաստուելիք նոր կանոնագրին նկատմամբ քննութիւն կատարելու համար կազմուած յանձնաժողովը երէկ դատական պաշտօնարանին մէջ գումարուեցաւ՝ նոյն նախարարութեան մէքթուպճի Շէվքէթ պէյի նախագահութեամբ։ Յանձնաժողովին անդամներն են վճռաբեկ ատեանին անդամ Հաճի Էմին պէյ, հաշուոց գործերու Տնօրէն Իպրահիմ պէյ եւ Կ. Պոլսոյ առեւտրական ատեանին դատաւորին անդամ Օսման պէյ եւ Սաւեան էֆ.։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ռուս գաղթականութեան կողմէ կազմակերպուած հանգանակութիւնը՝ ռուսական բանակին վիրաւորեալներուն եւ անոնց ընտանիքներուն համար, հասաւ 50,000 ֆր.ի։ Տիկնանց յանձնաժողովը մինչեւ հիմա ճերմակեղէնի հազարի չափ խաչոր կտորներ ղրկած է ռուսական Կարմիր Խաչին, որ շնորհակալութեան գիր մը ուղղեց Կ. Պոլսոյ ռուսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Բանաֆիալին։

ՊԷԼՃԻՔԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. — Պուլկարիոյ նախարարապետ Բէթրով զօրավարը եւ ներքին գործոց նախարար Պ. Բէթքով, Սիթնիաքովօ (Զամ-Պուրա) գացին, ուր կը գտնուի Ֆէրտինանտ իշխանը։ Զրոյց կը շրջի թէ նախարարներուն ճամբորդութիւնը կը վերաբերի դիւանագիտական միջադէպի մը՝ որ ծագած է Պուլկարիոյ եւ Պէլճիքայի միջեւ, Պրիւքսէլի պելճիքական գաղթային պանքայէն 130,000 ֆր. գողցող եւ Սոֆիայի մէջ ձերբակալուած երկու գողերը պելճիքական կառավարութեան յանձման խնդրին հետեւանօք։ Պուլկար իշխանապետութիւնը այս մասին թոյլ տուած չէր պելճիքական ընդհանուր հիւպատոսին՝ իր իրաւունքները գործադրել, եւ տղաս արձակած էր գողերը։

ՀԱՑԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ. — Ներքին գործոց նախարարութեան հաղորդըւած կայս. Իրատէ մը կը հրամայէ բարւոքել հացի պատրաստութեան եղանակը եւ մեքենայի գործածութիւնը պարտաւորիչ ընել փուռերու մէջ։ Այդ միջոցը անհրաժեշտ նկատուած է թէ՛ խնայողական եւ թէ՛ առողջապահական տեսակէտով։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ. — Սէլանիկէն կը գրեն ապրիլ 5/18 թուականով թէ անցեալ ուրբաթ Թիքվէշի Լիբա գիւղին շրջակաները զինուորական ջոկատ մը ընդհարում մը ունեցեր է քանի պուլկար աւազակներու հետ։ Աւազակներէն չորսը սպաննուեր եւ միւսները փախեր են։ Զինուորներ ղրկուած են այդ աւազակները ձերբակալելու։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՍԵՐՊԻԱ. — Չէթինեէի պուլկարական գործակատար Պ. Ռիզով, անցեալ օր Պէլկրատ գացեր է սերպ կառավարութեան հետ շարունակելու սերպեւպուլկարական առեւտրական պայմանագրութեան բանակցութիւնները։ Կը յուսացուի որ պայմանագրութիւնը յառաջիկայ շաբթուան ստորագրուի՛ երկու կառավարութեանց պատուիրակներուն կողմէ։

ԱԹԷՆՔԻ օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյ որ զինուորական կցորդին հետ ուղեւորութիւն մը կատարած էր Թեսալիոյ կողմերը, Աթէնք դարձեր է։ Զինուորական կցորդը Լարիսա մնացեր է։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանը. առջի օր, այցելութիւն տուաւ Ցունաց Ս. Պատրիարքին եւ Նիկեայի եւ Նիկոմիդիոյ մետրապոլիտներուն։

ՔՈԼԵՐԱ ԵՒ ԺԱՆՏԱԽՏ. — Պաղտատի նահանգին Սէմավէ գաւառակին կեդրոնին մէջ քոլէրա երեւան ելած ըլլալով, հարկ եղած առողջապահական միջոցները ձեռք առնուած են եւ քարանթինա հաստատուած է։ Հաղորդական զրուց ամսաթոշակով երեք բժիշկներ պիտի ղրկուին նոյն գաւառակը։

— Պաղտատի նահանգին մէջ տասներկու օրէ ի վեր քոլէրայէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

— Վերին Եգիպտոսի մէջ ապրիլ 5ին ժանտախտէ երեք դէպք եւ երկու մահեր պատահեր են։ Հետեւեալ օրը Աղեքսանդրիոյ եւ Բոռ-Սայիտի մէջ մէյմէկ դէպք պատահեր են եւ վերին Եգիպտոսի մէջ ալ ինը դէպք ու երեք մահ։

— Պասրայի մէջ ապրիլ 5ին քոլէրայէ վեց դէպք ու երեք մահ պատահեր են։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ նախարարութեան ծանուցուեցաւ հոգ տանիլ, որպէս զի նահանգներու մէջ երկրագործութիւնը աւելի ընդարձակուի եւ անտեսական տեսակէտով արժէք ունեցող տունկեր, բանջարեղէններ եւայլն հասցուին։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ պարսկական դեսպան Միրզա Րիզա խան պատուակալ անդամ կարգուեր է Համիտ մանկանագրական միջազգային ընկերութեան։

ԻՒՇԱԳԻ նամակատունէն կատարուած 28,000 ղրուշի գողութեան հեղինակները ձերբակալուեր են Քէօթահիայի մէջ։ Անոնք են Օսման, Գարամէհմէտօղլը Մէհմէտ եւ եղբայրը Ալի։ Օսման հարցաքննութեան պահուն ամէն բան խոստովաներ է։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ. — Ցորենի հրապարակը անփոփոխ է։ Երէկ Անատոլուէն վեց վակոն բերուեցաւ եւ Ռումէլիէն ալ մէկ։

— Ալիւրի հրապարակը տկար է։ Երէկ 1220 պարկ ժամանեցին Վառնայէն։

— Պուլկարիոյ առեւտրական նախարարութենէն առնուած տեղեկութեանց նայելով այս տարի վարդի իւղը առատ պիտի ըլլայ, վասն զի վերջին օրերուն օդերու մեղմութենէն կը գուշակուի թէ վարդերը շատ են։

— Բամպակի հրապարակը, առջի օրը, հաստատուն էր Լիվրբուլի մէջ։ Մանչէսթըրի մէջ մեծ գործառնութիւններ կատարուեցան, սակայն առուծախը «բաց» կատարուեցաւ։ Լիվրբուլի մէջ կ'արժէ. — Բացում. — Ապրիլ-մայիս՝ 7.65, յուլիս-օգոս՝ 7.57, օգոստոս-սեպտեմբեր՝ 7.32 եւ հոկտեմբեր-նոյեմբեր՝ 6.32։ Փակում. — Ապրիլ-մայիս՝ 7.59, յուլիս-օգոստոս՝ 4.53, օգոստոս-սեպտեմբեր՝ 7.22 եւ հոկտեմբեր-նոյեմբեր՝ 6.30։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ երկաթուղիի Ընկերութեան 14րդ շաբթուան հասոյթը իւրաքանչիւր քիլոմեթրի համար սապէս եղած է. — Հայտար Փաշա-Էնկիւրի գիծ (578 քիլոմէթր) 6.269 ֆր. Նախորդ տարիէն 1,972 պակաս եւ միւս շաբթներէն ալ 820։ Էսկիշէհր-Գոնիայի գիծ (445 քիլոմէթր) 2,062 ֆր. անցեալ տարիէն 2,882 պակաս եւ միւս շաբթներէն ալ 1,682։

ՑՈՒՍԱՀԱՏ ԽԱՀՈՒԷՃԻՆ. — Բերայի Պազար Սըլմանի մօտ գտնուած խանի մը խահուէճին՝ Կարապետ, առջի գիշերը, Գուլէ-Գոբու Պարնաթան խանը գնաց, ուր կը բնակի իր բարեկամներէն Պօղոս։ Գիշերը հոն անցուց եւ երէկ առաւ Կարապետ ինքզինք կոկորդէն վիրաւորեց դաշոյնով։ Ոստիկանութիւնը իմանալով քննութիւն կատարեց եւ թաղապետական հիւանդանոցը ղրկեց Կարապետը, որուն վիճակը ծանր է։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ. — Կէօզթէփէի կողմը, երէկ, կառքի արկած մը պատահեցաւ։ Սայլի մը ձիերը խրտչելով քառասմբակ արշաւեցին եւ վերջապէս սայլը խորտակուեցաւ։ Սայլապանը գաղթական Ալի, 45 տարեկան, սայլին եւ բեռներուն տակ մնալով ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Թէեւ հարկ եղած դարմանները եղան, սակայն քիչ ետքը մեռաւ։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը երէկ դատեց Ալի անուն մարդ մը, որ տարի մը առաջ Բերայի Պըլ Պրուն թաղը Քէօր Անգէր անուն կնոջ մը հանրատունին մէջ Նալպանտ Հիւսէյինը սպաննած էր։ Նոյն կինը, Մարիգօ անուն աղջիկ մը եւ Նալպանտ Ահմէտ ալ իբրեւ մեղսակից դատապարտուած էին։ Ալի դատապարտուեցաւ տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան. իսկ միւսները անպարտ արձակուեցան։

ԹԵՐՁԻ
Օ. ՍԱՐԸԵԱՆ

Պէյ Օղլունտա Ճատտէի Քէպիրտէ Ֆըրանսըզ սէֆարէթխանէսի գարշըսընտա 170 նումէրօլու տրթարթըմանտա։

Պու քերրէ Եվրոբատան սօն մօտա էնվայի Ֆրանսըզ վէ Ինկիլիզ գումաշլարը ճէլպ իթմիշ օլտըղընտան վէ ղայէթ պիլիմի վէ էհվէն ֆիյաթլը էլպիսէ իմալ օլունաղըղընտան բիւյէթլիւ միւշթէրիլէրէ իլան օլունուր։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը երէկ առաւօտ հանդիսաւոր Պատարագ մատոյց Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին եւ քարոզ խօսեցաւ, նիւթ ունենալով կանանց բարեպաշտութիւնը ու հաւատքը։ Պատարագէն ետք, Ն. Սրբազնութիւնը եկեղեցական թափօրով առաջնորդուեցաւ կեդր. Վարժարան որուն դրան առջեւ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Կայսեր արեւշատութեան համար։

— Երէկ, Ղալաթիոյ անգլիական եկեղեցւոյն երէցը Ս. Պատրիարքին այցելելով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ որուն ներկայ էր նաեւ Դուրեան Սրբազան։

— Ս. Պատրիարքը Իւթ Մէյտանիի եւ Թօփգաբուի վարժարանները պիտի այցելէ մօտ օրերս։

— Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան ատենապետ Վսեմ. Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան երէկ Պոլիս կը սպասուէր, սակայն Վիեննայէ հեռագրած ըլլալով որ իր մեկնումը մէկ քանի օր յետաձգած է, շաբաթ օր Պոլիս կը սպասուի։ Պատրիկ էֆ.ի քոյրը տիկին Թիւրապեան նախընթաց օր իր աղջկան հետ Պոլիս հասաւ Մարսիլիայէ։

— Գոնիայի Նորակազմ առաջնորդութեան մէկ վիճակացոյցը պատրաստուած է, ուրկէ կը հասկցուի որ վիճակը կը բաղկանայ 14 թեմերէ, որոնց առաջինն է 1. Գոնիա ուր կը գտնուի Ս. Աստուածածին եկեղեցին՝ հիմնուած 1847 թուականին. երկու քահանայ ունի։ 2. — Աքչէհիր՝ որ ունի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին, 1859 թուականին հաստատուած, նոյնպէս Ս. Պետրոս Պօղոս գերեզմանատան եկեղեցի մը որուն հաստատութեան թուականը անյիշատակ է։ Աքչէհիր ունի 3 քահանայ։ 3. — Սպարդա՝ ունի Ս. Աստուածածին անուն եկեղեցի մը 1772 ին շինուած, մէկ քահանայով։ 4. — Պուրտուր ունի 1815ին հաստատուած Ս. Աստուածածին անուն եկեղեցի մը մէկ քահանայով։ 5. — Էլմալու ունի 1840 ին շինուած Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ անուն եկեղեցի մը։ 6. — Ատալիա՝ ունի Ս. Յովհաննէս Կարապետ անուն եկեղեցի մը, 1852 թուականին շինուած։ 7. — Գարաման ունի Ս. Աստուածածին անուն եկեղեցի մը 1837 ին հաստատուած։ 8. — Էրէյլի՝ ունի 1848 թուականին հաստատուած Ս. Աստուածածին անուն եկեղեցի մը։ 9. — Պոռ՝ ունի 1837 ին հաստատուած եկեղեցի մը Ս. Աստուածածին անունով։ 10. — Պուլկար Մատէն՝ մատուռ մը միայն ունի։ 11. — Նիկտէ՝ ունի Ս. Աստուածածին անուն եկեղեցին, 1860 ին հաստատուած։ 12. — Նէվշէհիր՝ ունի 1860ին հաստատուած եկեղեցի մը Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ անուն։ 13. — Աքսէրայ՝ 1840 ին հաստատուած Ս. Աստուածածին անուն եկեղեցի մը։ 14. — Սէյտի Շէհիր, ի հարկին կեդրոնէն կը մատակարարուին ժողովուրդին հոգեւոր պէտքերը։ Միւս բոլոր քաղաքներուն կամ գիւղերուն մէջ կան մէկմէկ քահանայ։

— Ս. Հայրապետը Էջմիածնէն 100 րուպլի ղրկած է Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան, իբրեւ տարեկան նուէր։

— Հանգուցեալ Տ. Պօղոս Ս. Էմմանուէլեան Պատրիարքին յուղարկաւորութեան համար Հայ-հռոմէականաց Պատրիարքարանէն մահազդ ղրկուած ըլլալով Ազգ. Պատրիարքարան, ի դիմաց Ս. Պատրիարքի ներկայ պիտի գտնուին Բերայի Ս. Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցին՝ Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ Սրբազան, Տ. Ղեւոնդ Վ. Դուրեան եւ Պատրիարքարանի Ա. գործակատար Արիս էֆ. Ֆէնձեան։

— Տրապիզոնի Առաջնորդարանի մէկ սենեակին մէջ փակուած էին առաջնորդարանի կնիքն ու տոմարները եւ հակառակ մէկ քանի անգամ եղած յանձնարարութեանց, չէին յանձնուած։ Պատրիարքարան գրուած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ՛ տեղւոյն Կրօն. Ժողովոյ եւ կալուածոց հոգաբարձութեան ատենապետներուն, Թաղ. Ժողովի անդամներուն եւ այլոց ներկայութեանը կրկին յանձնարարուեր է որ բանան սենեակը, սակայն այս յանձնարարութիւնն ալ անպատասխանի թողուած ըլլալով, բանալին չէ յանձնուեր, արդ ստիպուեր են դուռին միջոցաւ բանալ տալ սենեակը։ Մէջի գոյքերը որ բոլորովին ազգին կը վերաբերին, գրի առնուեր են եւ այդ գոյքերէն միայն Թաղ. Ժողովին տոմարն առնելով Թաղ. Ժողովին յանձնուեր, եւ մնացեալներն ալ կնքոյ տակ առնելով սենեակ մը փոխադրուեր են, որուն բանալին յանձնուեր է առաջն. փոխանորդ քահանային։

— Գանձակի հրաժարեալ Թաղ. Խորհուրդն ալ իր քով գտնուած կնիքն ու տոմարները չէր յանձնած։ Ապրիլ 4ին Տ. Յովհաննէս քահանայի միջոցաւ Առաջնորդարանի վերաբերեալ բոլոր կնիքները եւ ինչպէս նաեւ մեթրիկներու կնիքներն ու տոմարները ամբողջութեամբ առնուելով նոյն Թաղ. Խորհուրդէն, յանձնուեր են Պատր. Փոխանորդ Տ. Վահրիճ Վ.ի։

— Պիլէճիկի Առաջնորդ Տ. Մովսէս եպիսկ. Կէօմիւշճեան չորրորդ անգամ ըլլալով հրաժարական ղրկեր է Ս. Պատրիարքին։ Տ. Մովսէս եպիսկ. այդ հրաժարագրին մէջ կ'ըսէ թէ 3-4 ամիսներէ ի վեր ղրկած հրաժարականներուն մասին կարգադրութիւն մը չէ եղած, եւ թէ այս պարագան իրեն մտատանջութիւն եւ յուզում պատճառած ըլլալով, Ս. Սարգսի շաբթուան հիւանդանալով անկողին ինկեր եւ հազիւ Մեծ Պահոց Դատաւորի կիրակին կրցեր է ելլել անկողնէն, Զատկի տօնին ժողովուրդը չզրկելու համար հոգեւոր մխիթարութենէ։ Տ. Մովսէս եպիսկ. կը խնդրէ, կը պնդէ որ անպատճառ ընդունուի իր հրաժարականը, աւելցնելով որ անհնար է իրեն այլեւս հոն մնալ։

ԱԶԴ. — Ցառաջիկայ Աշխարհամատրան կիրակի օրը, 11 ապրիլ, գիւղիս Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ օծման 73րդ տարեդարձին առթիւ՝ Ս. Պատրիարք Հայրը հրաւիրուած է Ս. Պատարագ մատուցանել։ Այս առթիւ եկեղեցւոյ եւ վարժարանին հիմնադրաց եւ բարերարներուն համար մասնաւոր աղօթքներ պիտի կատարուին եւ հոգեւորապէս պիտի մխիթարուի բարեպաշտ ժողովուրդը։

Եկեղեցական արարողութեանց պիտի սկսուի առաւօտուն ժամը 12ին եւ Ս. Պատարագին՝ ժամը 2 ու կէսին։

Թաղ. Խորհուրդս այս առթիւ կը ծանուցանէ թէ բարեպաշտ ուխտաւորաց դիւրութեան համար՝ Ոսկեղջիւրի շոգենաւերը նոյն օր առաւօտուն պիտի հանդիպին ուղղակի Հալըճը օղլը նաւամատոյցը։

Մնամք յարգանօք

Ի Դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ

Ատենադպիր	Ատենապետ
ԱՆԸՆԹԵՌՆԵԼԻ	ԵՂԻԱ ՇԱՀՊԱԶ

Խասգիւղ 8 Ապրիլ

ՀԱՅ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ

Երէկ, Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքարանէն յանձնուեցաւ Տ. Պօղոս Էմմանուէլեան Պատրիարքի յուղարկաւորութեան ծախուց համար կայս. Անձն. Գանձէն շնորհեալ գումարը։

*** Պատր. Փոխանորդ Տ. Աւետիս Արք. Արփիարեան, երէկ Ներքին գործոց նախարարին այցելութիւն տալով տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

*** Հայ-Բողոքականաց ազգապետ Վսեմ. Յակոբ էֆ. Պոյաճեան, երէկ ցաւակցական այցելութիւն տուաւ Տ. Աւետիս արքս.ի, նոյնպէս ցաւակցական այցելութիւն տուին Ցունաց Պատրիարքի եւ Էկզարքին Փոխանորդները։

*** Յուղարկաւորութեան համար պաշտօնական հրաւէրները երէկուընէ սկսան ղրկուիլ։ Հանգուցեալ Պատրիարքին մարմինը կը մնայ Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ դասին մէջ զգեստաւորեալ եւ իր հովուական գաւազանը ու խաչը ձեռքը։ Մինչեւ յուղարկաւորութեան օրը մարմինն անվթար մնալուն համար անցեալ երկուշաբթի կատարուած բժշկական գործողութեան հետեւանօք, եւ ներարկումներուն զօրաւոր ըլլալուն պատճառաւ, հանգուցեալին երեսին եւ ձեռքին զանազան մասերուն վրայ այլափոխումներ կ'երեւան, սակայն երէկ կատարուած քննութեամբ նկատելով որ այս պարագան բժշկական տեսակէտով, մարմինին բաց մնալուն արգելք մը չի կրնար ըլլալ, նոր կարգադրութեան մը պէտք չէ տեսնուած. հետեւաբար յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի ըստ կանխորոշ յայտարարութեան։ Ս. Աստուածածնոյ եկեղեցին երեկոյեան մինչեւ ժամը 12 բաց կը մնայ, ուր կ'այցելեն այրեր եւ կիներ իրենց վերջին մեծարանքը մատուցանելու եւ աղօթելու։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՕՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 21 ապրիլ. — Մինչեւ ապրիլ 5 Ռուսիոյ պատերազմական ծախքերու գումարը հասած է իննսուներկու միլիոն րուպլիի։ Կ'ենթադրուի թէ մինչեւ յունիս երկու հարիւր միլիոնի պիտի հասնի։ Եթէ պատերազմը տասնըութ ամիս շարունակէ, ծախքերու գումարը պիտի հասնի ութ հարիւր միլիոն րուպլիի։

ՓԱՐԻԶ. — Հիմա յայտնի եղած է որ Ռուսիա յառաջիկայ ամսուն փոխառութիւն մը պիտի ընէ. գումարը դեռ վերջնականապէս որոշուած չէ։

— Բարիզի ռուսական դեսպանատան մէջ չեն ուզեր ըսել թէ Ալէքսիէվ ծովակալին հրաժարականը պաշտօնապէս հաստատուած է։ Ընդհանուր կարծիքը այն է որ հրաժարականը տրուած է, սակայն Ցարին կողմէ պիտի չընդունուի։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Ոչ եւ է պաշտօնական հեռագիր չհաստատեց Ռուսներուն կողմէ Բօզ-Չէնկի գրաւումը։

ԼՈՆՏՈՆ. — Անգլիական լրագիրները Սէուլէն հեռագիրներ կը հրատարակեն՝ ծանուցանելով թէ ճափոնական նաւատորմիղին մէկ մասը կը պատրաստուի ռմբակոծել Նիւ-Չուանկը, ամրութիւնները քանդելու համար։

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՎԻԷՆՆԱ, 21 ապրիլ. — Սէլանիկէն ապրիլ 16 թուականով կը հեռագրեն Բոլիթիքէ Քօրէսբոնտէնցի թէ պուլկար աւազակներու պետերը Ռուսէնօվէնջ եւ Սավկարէվ, անձնատուր եղեր են Ռումէլիի նահանգաց ընդհանուր քննիչ Հիլմի փաշայի։ Նոյն թերթը կը գրէ թէ այդ կերպով աւազակութիւնները բոլորովին վերջացած կրնան նկատուիլ։

ԲԱԹԱՆԻ. 21 ապրիլ. — Վիլհէլմ կայսրը Պարի ուղեւորեցաւ։

ՎԻԷՆՆԱ. — Գիշերը Հոֆպուրկի պալատան մէջ հացկերոյթ մը տրուեցաւ Կալէսի իշխանին եւ իշխանուհիին ի պատիւ։ Ներկայ գտնուեցան նաեւ կայսրը՝ կայս. գերդաստանին անդամները, նախարարները եւ արքունեաց աւագանին։ Ֆրանց Եօսէֆ կայսրը եւ Կալէսի իշխանը շատ սիրալիր բաժակաճառեր արտասանեցին փոխադարձաբար։ Վեր հանեցին իրենց երկիրներուն վեհապետական գերդաստաններուն միջեւ եղած սերտ բարեկամութիւնը։ Ցեռոյ հանդիսական ներկայացում մը տրուեցաւ Օբէրայի թատրոնին մէջ. այս պարահանդէս մը տուաւ Ֆրանց Ֆէրտինանտ արքիդուքսը։

ԻՒՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1828-1929 ԻՆ

1828 L'UNION DE PARIS

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1828-1829

Ապահովագրական Ընկերութիւն

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1902ի վերջը հատուցեալ վնասներ	274	Միլիոն ֆրանք
1902ին գանձուած ապահովագին	224	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	119	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	21½	Միլիառ »

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1902ի վերջը հատուցեալ վնասներ	129	Միլիոն Ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	72	»
Դրամագլուխ և պահեստ	161	» »
1902ին գանձուած ապահովագին	12	» »

որ ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին հետ կը համեմատի 100ին 60 — ինչ որ «Իւնիօն»ի ապահովագրելոց կ'ընծայէ հսկայ երաշխաւորութիւն մը ՈՐՈՒՆ ՆՄԱՆԸ ԿԱՐԵԼԻ ՉԷ ԳՏՆԵԼ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԳՈՐԾՈՂ ՈՒՐԻՇ Ո ԵՒ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՔՈՎ։

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց զեղչեալ գիններով։ Նպաստաւոր պայմաններ ուղղամիտ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որով «Իւնիօն»ի ապահովագրուողք ԶԵՐԾ են այն վնասներէն և յուսախաբութիւններէն, որոնց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՑՈՒՐՏ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍՐԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն

Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ

Պետ Կենաց ճիւղին ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Բաւտժ Քաթրրճը Օղլու։ Մասնաճիւղ՝ Ղալաթիա Ինայէթ խան. Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 8 Ապրիլ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	90	28
Ամէնէն բարձր գին	»	90	29
Ամէնէն վար գին	»	90	11
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	121	37
Ամէնէն բարձր գին	»	121	50
Ամէնէն վար գին	»	120	—

ԲԱՑՈՒՄ 9 Ապրիլ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Փ. Կ.	90	35
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	121	50
Շիրքէթի Խայրիէ		20	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Ցունական պանքա		481	50
Տէրքօզ		252	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	65
Թրամվէյ բաժնեթուղթ		6	—
» ժուիսանս		1	80
» պարտաթուղթ		485	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		512	—
Թրանսվալ		115	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն Ա		272	—
» » » Բ		236	—
Լավրիոն		65	50
Անատոլուի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	75
» պարտաթուղթ	«	536	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	—
Փարիզ » »	Ֆր.	22	85
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	60
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	79

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	20
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմիք	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	08
Մէթալիք	»	—	—
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	6	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 21 Ապրիլ

Անգլիական Քոնսոլիտէ	88	25
Միացեալ պարտք բաց.	82	25
Միացեալ պարտք գոց.	82	63
Օսմանեան Պանքա	13	12
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	43	—
» Մօնօբօլ	44	50
Պուլկարական 1888	91	—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	107	—
Փոմինիօլ	105	—
Թրանսվալ	4	56
Այտին երկաթուղի	14	50
Փոխանակագիր	25	32 1/2

ՓԱՐԻԶ, 21 Ապրիլ

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		97	60
Միացեալ պարտաթուղթ բաց.	Ղրշ.	88	17
Միացեալ պարտաթուղթ գոց.	»	88	95
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	579	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	122	75
Օսմ. մաքսատուն	»	451	—
Օսմ. Ռէժի	»	369	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քրէտի Լիօնէ գուբոնը կտրած	»	1104	—
Իտալական Ռանթ	»	102	57
Սպանիական արտաքին	»	83	30
Թրանսվալ	»	116	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	125
Դիւմանգեզ	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 21 Ապրիլ

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	50
Ռումէլի երկաթուղի	»	131	75
Օսմ. Ռէժի	»	343	—

ՊԷՐԼԻՆ, 21 Ապրիլ

Միացեալ պարտաթուղթ	Ֆր.	83	30
Ռումէլի երկաթուղի	»	130	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	300

ՊՐԻՒՔՍԷԼ 21 Ապրիլ

Միացեալ պարտք	83	—
Ռումէլի երկաթուղի	121	25

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԽԱՆԻ ԳԱՐՆՃՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՑԱՐԿԸ

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ առողջ ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամհանութիւն։

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունի։

ԱՄԵՐ ԲԻՔՈՆ

ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄՆԵՐՈՒ ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ ԶԱՆԱԶԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ԱՄԵՐ ԲԻՔՈՆԸ, ամէնէն շատ քինքինա պարունակող սա կազդուրիչ ըմպելին, պատրաստուած է ամէնական հողի յատուկ տունկերով։ Իր կազդուրիչ եւ հակատենդային յատկութիւններուն համար է որ կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը։ Առաւօտուն անօթի փորանց կամ ճաշէն առաջ առնուած ատեն բարերար ազդեցութիւն մը կ'ունենայ։ Այդ ըմպելիին շնորհիւ մարդուս սպառած ուժերը կը վերանորոգուին եւ տենդէ զերծ կը մնայ։

Ծանօթ. — Անխիղճ մարդիկ մեր վաճառանիշը կեղծած ըլլալնուն Ամէր Բիքօն գնելու մեր բոլոր յաճախորդներուն խորհուրդ կու տանք առաջնակարգ տուներէ միայն դիմել, որպէս զի կեղծերը չառնեն. պէտք է պահանջեն որ շիշերը Իւնիօն տէ Ֆապրիքանի դրոշմը կրեն։

Միակ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ Պ. Լ. ԲԱՐՄԱ.

Պ. Պ.

Բ. Փանոսի	Ղալաթիա
Ա. Ռէյլլօ	»
Էքոնոմիք Գօօբէռաթիվ	Ղալ. եւ Բերա
Ռօզառիօ Սիւսօնէ	»
Բարասօրոսլօ եւ Մէլէթիատէս	
Ժ. Սթավրօբուլօ	»
Քօթթաքի եղբարք	»
Վէնսան Գասապեան	(դեղավաճ.) Կ. Պոլիս
Մէհմէտ Թեւֆիք	» »
Տ. Մէգրիքի որդի եւ Ընկ.	»
Մ. Մէգրիքի	»
Թ. Լինօ	»
Պ. Սէֆէրեան	»
Ժ. Վօնթիզիանօս եւ Ընկ.	»
Էմիլ Լաննուան	Բերա
Տէմէթրաքօբուլօ եղբ. եւ Ընկ.	
Թ. Սուրէնեան Բերա, Կ. Պոլիս, Ղալաթիա	
Պօն Մարշէ	Բերա

ետն. ետն. ետն. 15—25

ՅՕԴԱՑԱՒ ԵՒ ՅՕԴԱՍԱՊ

Շօշափական բոլոր հիւանդութիւնները, ինչպէս գլխու ցաւ, ջղացաւութիւն, մէջքի ցաւ, կռնակի ցաւեր եւ ծունկերու ցաւեր արմատական կերպով կը բուժուին ԿՕՏԻՆԱՅԻ դարմանով։

Ամբողջ Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչ Տ. Գ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ., Գավաֆեան խան թիւ 5։

ԱՊԱՀՈՎ ԲՈՒԺՈՒՄ
ԿՕՏԻՆԱՅԻ ԸՄՊԵԼԻՈՎ

Պատրաստուած Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կայսերական-արքայական համալսարանի տարրաբաններէն
Ռ. ԵՒ Ժ. ԿՕՏԻՆԱՅԻ կողմէ

Կը գտնուի նաեւ Վիէննայի Կոստակեան էֆ.ի գլխի մեծերանոցը եւ բոլոր գլխաւոր դեղարանները։

Դարմանները երեք չէքէն պակաս չի ղրկուիր։

Դարմաններու համար կը փնտռուին պատուաւոր եւ գործունեայ գործակալներ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով։

Առաջնակարգ Ընկերութիւն — **Հոնկրուգազ** — Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՓԵՇԹ

ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԵՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ։
Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ չափաւորագոյն սակերով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամօժիտի եւ մանկտւոյ դրամագլխի կազմութեան, եւ ցմահ գանձելի տարեթոշակներու։
ԿԱՐԺԷ ՈՒՐԵՄՆ ԱՅԼՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԱՉՔԷ ԱՆՑԸՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԱՆԳԱՆ

ԴԻՒԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՎԱՍՏԱԿԱՒՈՐ ՈՒ ՋԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԽԻՍՏ ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ.
Մեր գործակալը Տ. Գ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ. Գավաֆեան խան, թիւ 5, Ղալաթիա

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ՕՐԴԻՔ Ն. ՊԱՌՆԱՊԱՆԻ
Պոլիս Պառնաբան խան

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱՄԵԾ
ՓՈԽԱԴԱՐՁԱԲԱՐ ՅԱՐԱՏԵՒ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին ապահովագրեալ գումար՝ Փր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներու եղած փոխատուութիւնները՝ Փր. 34,000,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, եւ որոնց կը պատկանին բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը Փր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ անփոփոխելի բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ եւ է ընկերութենէ կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի առաւելութիւններ ունի, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, ազատ ճամբորդութեան, բնակութեան եւ պատերազմի, անձնատուութեան եւ մինչեւ իսկ պատերազմի առնէ։ Տնտեսական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագրին վճարելէ յետոյ, առանց յետագայ ապահովագրին հաշիւ տալու. այս փոխատուութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր պայմանաժամ կը տրուի վճարման համար, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերջ յարունակելու առաւելութիւնը, յետագայ ապահովագրերը 5 առ 100 տոկոսով հանգստի վճարելով. մէկ տարիէն ետքը բոլոր արգելքները չկան։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, այնպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ, առանց հաշիւ տալու առաջիկայ վճարելի ապահովագրերը։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայմանն ալ ունի, որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Բնիկ Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Պոլիս, Հալէբլի խան
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

CAISSE PATERNELLE
ՔԷՍ ՓԱԹԷՐՆԷԼ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎ ԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1841ԻՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ ՖՐԱՆՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱԿԱԿՇՌԻՆ ՏԱԿ

ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄ 300 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.
ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ 700 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՖՐ. 85,000,000
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏ » 62,750,000

Ուրեմն ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին վրայ պահեստի համեմատութիւնն է 74%, որով ՔԷՍ ՓԱԹԷՐՆԷԼԻ ընծայած երաշխաւորութիւնը վեր ի վեր կը հանդիսանայ ուրիշ ընկերութեանց ցոյց տուած երաշխաւորութենէն։

Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդը կազմուած է Ֆրանսայի ամէնէն նշանաւոր դրամատէրներէն, ինչպէս

Մ. ՌԸՆԷ ՊՐԻՍ, Արեւմտեան Ֆրանսայի երկաթուղեաց Ընկերութեան եւ Բրէտի Լիոնէի Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ՄԱՐՔԻԶ ՏԸ ՖԼԷՐ, Դրանսադլանդիք ընկերութեան Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ԿՈՄՍ ՏԸ ՍԵՆ ԿԻԼՀԷՄ, նախկին գանձապետ.
Մ. Օ. ՄԱԶԸՐԱ, Ընդհ. Տնօրէն Քրէտի Լիոնէի.

Թուրքիոյ Տնօրէն Գ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Սթամպուլ, Սուլթան-Համամ, Բասամ Բաթըրճըօղլը

Ընկերութեան վրայ Տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Քրէտի Լիոնէի.
ԾԱՆՕԹ. — Շահաւոր դիրք պիտի տրուի այն հանձնիչին որ կարեւոր արդիւնք մը իրագործած ըլլայ անձնապէս։

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅԻ ՀԱՍԱՐԱԿԱԾԸ
THE SINGER MANUFACTURING Co.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ ամերիկեան պաղպատէ շինուած ըլլալով, իրենց ազնուութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատւոյ վկայական եւ շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա	(1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին (2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա	(1. Սինկէր խան Թիւնէլի եաեւ (2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս	(1. Սուլթան Համամ թիւ 2 (2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։

Սկիւտար Չարշը պոյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզօղլուի տունը։

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանեցող

Անունը	Թոնո	Անունը	Թոնո
Վիրգորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Սամէնիան	10500	Էմիրէյթ	3500
Քէպըրիան	10500	Պըրժ.րն	3000
Լանքաշըրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Քօրնիան	8000	Անաթոլիական	2500
Պաղոնիան	8000	Պէլկրատ	2500
Ֆրոնթենիան	8000	Լէզպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինօ	900
Վալոնիան	3700	Օպօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիզպոն	80
Թասիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքը այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունեն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
Ճանդարտան կէն տեղ
600

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի և Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անունը	Թոնօ	Անունը	Թոնօ	Անունը	Թոնօ	Անունը	Թոնօ	Անունը	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօգօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաքֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գարաօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիքօ	1735
Արիոսդօ	2271	Ֆիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Ֆօմփօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սալէրօ	1300
Պորտոինօ	1264	Ֆուրօ	2383	Հորադիօ	3600	Մոնդէպէլլօ	1735	Թասօ	1328
Պրաւօ	1076	Ֆրաքօ	1713	Համլէթ	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըլինօ	841	Ֆինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրքօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էլդօ	2464	Իտալօ	5540	Օթիօ	4100	Թոլէտօ	1470
Գէլլօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրքիտօ	487
Գալիբաօ	1337	Էրադօ	1841	Քլէյօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քոլոմպօ	2307	Բալէրմօ	1337	Վարօ	1914
Գաղօ	1094	Ֆիելանտ	1828	Քօմօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիթակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուռնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչէսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գոլորատօ	4235	Կրանատօ	1263	Լորէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն նոր հասած են։
Վասօ շոգենաւը, Նաւապետ Կրին։
Ալէքօ » » Ուէպսթըր։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն նոր կը սպասուին։
Քլիօ շոգենաւը, Նաւապետ Սընկ, ամսոյս 27ին։
Ալթաիօ » մայիս 3ին։
Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻՍ ԸՆՐԻՁՕՍ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատեով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուականը
(20 Մուհարրէմ 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եենի խան, Բաղչէ Ղափու

Գործակալ, Գալաթիոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի համի Հավուզը փողոց Օսմ. նաւակատան դէմը։

Փոխ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Զաբօխ
Մահմուտիէպաշա, Զարզար խան, թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԵՒ ՀԱՒՐԻ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ԱՐԱԳՈՒՆԱՑ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Ապրիլ 25ին Մինկրէլի, Անատ. եզերքէն։
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Ապրիլ 26ին Մինկրէլի, ուղ. Մարսիլիա։

Ա. կարգ	Փարիզի համար	200	Փր.
» »	Մարսիլիոյ »	160	»
Բ. »	Փարիզի »	150	»
» »	Մարսիլիոյ »	120	»

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թոփհանէ Քարափին վրայ։
516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անունը	Թոնօ	Անունը	Թոն
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	559
Սաքսոնիա	13900	Քաթալոնիա	484
Լուքանիա	12950	Ալրիա	3229
Քամբանիա	12950	Ֆավիա	2345
Ուլդոնիա	8845	Բէքիա	2936
Ումպրիա	8128	Սերվիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2559
Սէրվիա	7392	Ալեքսօ	218
Օւրանէ	7269	Էէրաուսի	16

Դիմել առ ՃՈԼԻ Լ. ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Բոյու Մասաթաֆա փողոց։ 255

Աստանաւէտ ՋԱՐԵՀ ԽՕՒՍՈՒՐԵԱՆ

COMP. RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Յուլիս

Գշ.	6,19	Սեւաստաբոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։ Տարտանէլ, Այվալըգ, Սէլանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոռդ-Սաիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Եշ.	8/21	Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ուր.	10/23	Մէթելին, Իզմիր, Քիոս, Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։ Օտեսա ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Կիր.	11/24	Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Բիզէ, Պաթում ժամը 3ին միջօրէէն առաջ։ Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի Պոլսոյ Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանեցող շոգենաւք.

Անունը	Թոնօ	Անունը	Թոնօ
Րամսէզ	3000	Թիպս	2500
Անուպիս	3000	Նէֆթիս	2400
Թէպըս	3000	Օզայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Իսիս	2250
Մէմֆիս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կառնաք	1550
Մարքէօթիս	2500	Կեզէ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՌՈՒԹՕԼ Ընկ.
Ունքափան խան
ՀԷՅՏՆ ԲՈՅ Լ. ԸՆԿ.
191 31 Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրբուլ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1904 Մարս 1 (Ն. Տ.) երեքշաբթի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԻԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 222 խառն Առտու Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 221 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
10	25	մկն. Էսկի-Շէհիր ժմն.	1	25
11	7	» Կէօքճէ Քըզըք »	12	45
12	5	» Սարըօնիւ Բունար »	12	3
12	59	» Ալթընթաշ »	11	7
1	41	» Չէքիւրլէր »	10	23
2	41	» Տէօյէր »	9	35
3	10	» Իհսանիյէ »	8	50
3	34	» Համամ »	8	23
3	44	» Կաղլըճըք Համամ »	8	14
4	31	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	7	43
5	11	» Կէօյիւքլի Չօպանլար »	6	50
6	6	» Չայ »	6	3
6	51	» Իսհագլու »	5	10
7	15	» Եասսըքեան »	4	45
7	46	» Աք Շէհիր »	4	23
8	18	» Ազարի քէօյ »	3	43
9	—	» Գավուշճը քէօյ »	3	5
9	38	» Իլղըն »	2	33
10	25	» Գըզըլ-Էօրէն-Խանը »	1	39
11	20	» Լատիք-Խան »	12	57
11	52	» Մէյտան »	12	17
12	52	» Բունար-Պաշը »	11	12
1	30	ժմն. Գօնիա մկն.	10	30
իրկն.			առտու	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առտու Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 121 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
12	—	մկն. Էսկի Շէհիր ժմն.	10	—
12	44	» Աք Պունար »	9	18
1	24	» Ալըքու Քէօյ »	8	46
2	4	» Պէյլիք Ախուր »	7	58
3	9	» Սարըքէօյ »	7	1
3	58	» Պօլաթլը »	6	4
4	35	» Սազլըքէր »	5	27
5	9	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	5	—
6	3	» Բոլաթլը »	4	16
7	21	» Մալը Քէօյ »	2	49
8	15	» Սինճան Քէօյ »	1	47
9	—	ժմն. Էնկիւրիւ մկն.	1	—
իրկն.			առտու	

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԻՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 324 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 323 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
1	5	11	15	մկն. Ալայունտ ժմն.	12	30	10	35
1	25	11	35	ժմն. Քիօթահիա մկն.	12	10	10	15

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 425 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 424 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 426 խառն Իրկն Ժ.	Վ.	Թ. 423 խառն Առտու Ժ.	Վ.
5	36			մկն. Ատա-Բազար ժմն.	7	25		
6	54			ժմն. Համիտիէ մկն.	7	7		